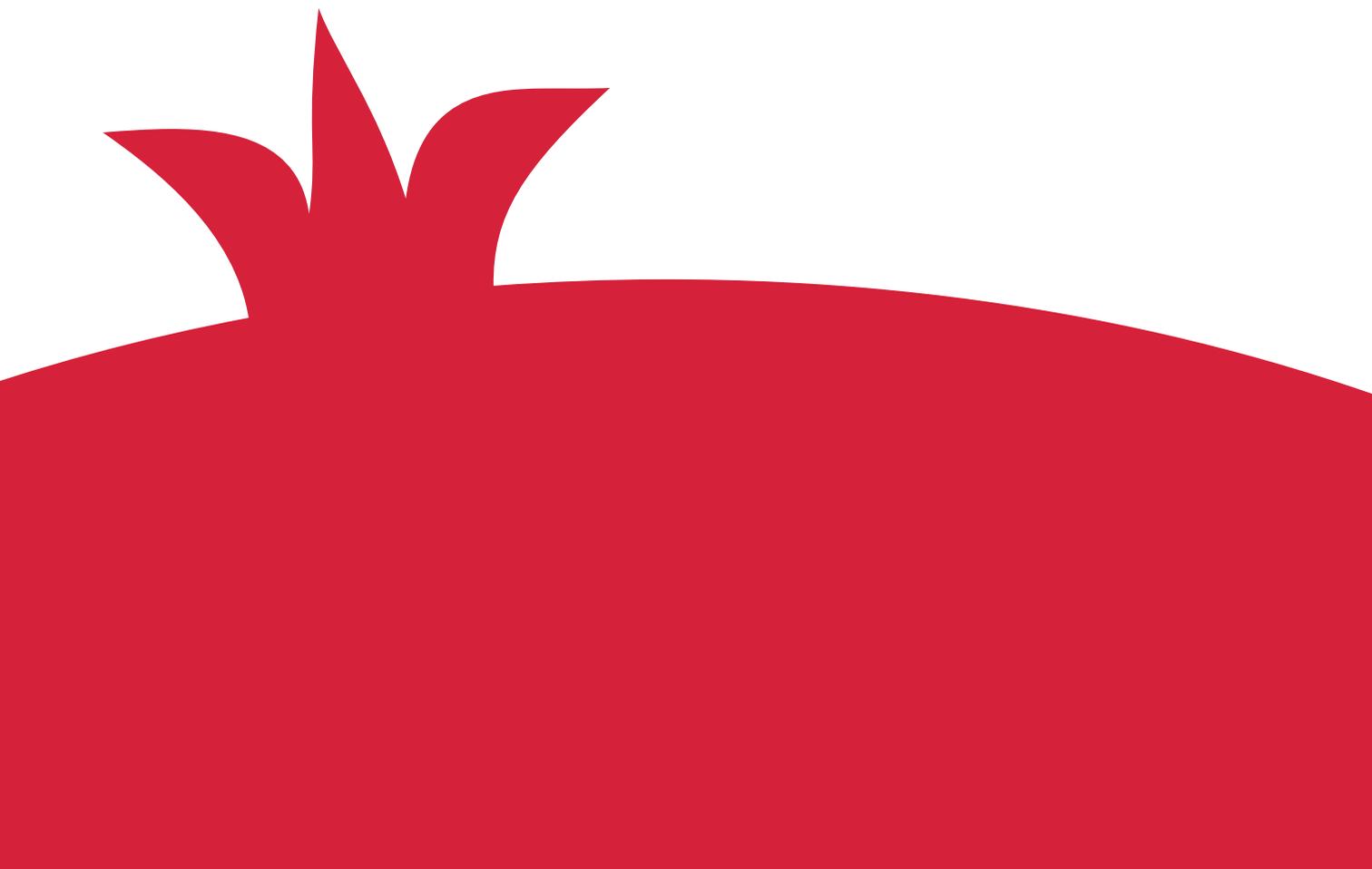

האקדמיה הצעירה הישראלית
الأكاديمية الشابّة الإسرائيلية
THE ISRAEL YOUNG ACADEMY

דוח מסכם
סקר חוקרות וחוקרים
בראשית דרכם האקדמית
בישראל 2023

כתיבה ועריכת הסקר
פרופ' רות שרץ-שובל (יושבת ראש),
פרופ' איתי הלוי, פרופ' מירי ימיני, פרופ' יונית הוכברג
וגב' שי שילה

שותפים להכנת הסקר -
חברי האקדמיה הצעירה הישראלית בהווה ובעבר
פרופ' רות שרץ-שובל (יושבת ראש), פרופ' ג'ניפר אושר,
פרופ' איריס אידלסון-שיין, פרופ' עופר אשכנזי,
פרופ' ארז בן-יוסף, פרופ' יונית הוכברג, פרופ' איתי הלוי,
פרופ' יוסי יובל, פרופ' מירי ימיני, פרופ' בינה קליסקי
ופרופ' אסף שוורץ

ועדת אתיקה
פרופ' ליאת איילון (יושבת ראש),
פרופ' ליעד מודריק ופרופ' לטם פרייחזן

כתיבת השאלון
ד"ר ירדן ניב

ניתוח הנתונים
פרופ' אסף שוורץ וגב' שי שילה

תודה מיוחדת
ליעל חסיד-איסקוב ותמי פלג,
רכזות האקדמיה הצעירה הישראלית

עריכת לשון: יהודית (דיתיק) ידלין
עיצוב ועריכה גרפית: סטודיו נאו קצמן-כדורי

© האקדמיה הצעירה הישראלית 2024
המסמך מוגש לציבור הרחב וניתן להשתמש בו בשפת המקור.
בכל שימוש בו או ציטוט ממנו יש לאזכר את המקור כדלקמן:
סקר חוקרות וחוקרים בראשית דרכם האקדמית בישראל 2023 (2024).
ירושלים: האקדמיה הצעירה הישראלית

הסקר המלא וכלל הנספחים נמצאים באתר
האקדמיה הצעירה הישראלית במהדורה דיגיטלית
<https://doi.org/10.52873/Young.2023.Survey>

האקדמיה הצעירה הישראלית
כיכר אלברט איינשטיין, ת"ד 4040, ירושלים 9104001
דואר אלקטרוני: IsraelYoungAcademy@academy.ac.il
www.young.academy.ac.il

האקדמיה הצעירה הישראלית
الأكاديمية الشابّة الإسرائيليّة
THE ISRAEL YOUNG ACADEMY

סקר חוקרות וחוקרים בראשית דרכם האקדמית בישראל 2023

דוח כנסכם

עיקרי הסקר

בקיץ 2023 ערכה האקדמיה הצעירה הישראלית סקר מקיף, שלישי מסוגו, בקרב חברי הסגל האקדמי הבכיר שנקלטו באוניברסיטאות בישראל בעשור האחרון. מטרת הסקר הייתה לשקף את חווייתם האקדמית של חוקרות וחוקרים ישראלים בתחילת דרכם, לזהות נקודות תורפה וחוזק של המערכת האקדמית הישראלית בתהליכי הקליטה וההסתגלות ולהמליץ, ככל שניתן, על פתרונות אפשריים לסוגיות שעלו בסקר. השאלון שהופץ כלל נושאים מגוונים, כגון הליכי הקידום והקביעות, הנחיה, מימון המחקר, הוראה, תשתיות מחקר ועוד, וכן סוגיות חברתיות, כגון אפליה והטרדה מינית, פערים מגדריים ודיסציפלינריים, התמודדות עם מגפת הקורונה ועוד.

בתקופה שבין הפצת השאלון ועד למועד פרסומו התמודדה ישראל, ועודנה מתמודדת, עם משברים לאומיים קשים, ובהם רפורמה משפטית ומלחמה – "חרבות ברזל". אף שבמקורו הסקר לא נועד לעסוק במאורעות אלה הפוקדים את ישראל כיום, חלק מממצאיו מאפשרים הפקת לקחים הרלוונטיים לעניינים אלה, ובעיקר הממצא בעניין השפעתן של מתקפת השבעה באוקטובר ומלחמת "חרבות ברזל" על אפשרויות שיתופי הפעולה של האקדמיה הישראלית עם אקדמיות אחרות בעולם. המאורעות הללו מעלים חשש כבד כי מידת הבין-לאומיות של האקדמיה הישראלית תיפגע מהדרתה של ישראל מהקהילה האקדמית הגלובלית.

בכוחם של ממצאי הסקר הנוכחי להצביע על ערוצים בין-לאומיים קריטיים ובני-השפעה שהשקעה בהם תוכל לסייע לחיזוק קשריה של הקהילה האקדמית הישראלית עם הקהילה האקדמית הגלובלית ולצמצום הפגיעה במערכת האקדמית הישראלית. בין היתר אנו ממליצים בהקשר זה להקצות משאבים ולייצר מנגנונים מגוונים וגמישים להבאתם ארצה של חברי סגל איכותיים ושל תלמידי מחקר, לתמוך במחקר בין-לאומי ולטפח קשרים בין-לאומיים במוסדות. כדי למקסם את מספר המועמדים האיכותיים אנחנו ממליצים למוסדות לשפר את מנגנוני המיון, כמו לדוגמה לאפשר הגשת מועמדות למשרות במהלך כל השנה ולא רק במועדים ייעודיים, ולשמור על תקשורת שוטפת ושקופה עם המועמדים.

נוסף על זה, ממצאי הסקר על התמודדותה של האקדמיה עם הקשיים שעוררה מגפת הקורונה יכולים גם הם להאיר נקודות תורפה בהיערכות האקדמיה בעיתות משבר, ובייחוד קבוצות שנוטות להיפגע בזמנים כאלו. ממצאי הסקר מעידים שההיבטים שנפגעו במידה הרבה ביותר, ושצפוי שייפגעו גם בטווח הארוך, קשורים כולם לעריכת מחקר שוטף ולפרסומו וכן לעבודה עם גורמים בין-לאומיים. כמו כן מצאנו כי בקרב נשים, חוקרים ממדעי הרוח והחברה והורים לילדים קטנים דווחה פגיעה גדולה מזו שבקרב גברים, חוקרים ממדעי החיים והמדעים המדויקים ומי שאינם הורים לילדים קטנים, בהתאמה. כלל המשיבים דיווחו שמידת הסיוע שקיבלו מהמוסדות להתמודדות עם הבעיות הללו בעת המגפה הייתה קטנה מאוד. מכאן שבמתן מענים למצבי אי-ודאות ומשבר על המוסדות לייצר מענה דיפרנציאלי לקבוצות האוכלוסייה השונות שבקרב הסגל האקדמי לפי צורכיהן הספציפיים ולפי מידת הפגיעה בהן.

ליד היבטים אלו ממצאי הסקר משקפים מגמות בולטות המאפיינות את האקדמיה הישראלית זה מכבר. כך לדוגמה, בדומה לממצאי הסקר הקודם שנערך בחסות האקדמיה הצעירה הישראלית בשנת 2019, גם ממצאי סקר זה מעידים שקיימים אתגרים לא פשוטים בהיבטי השקיפות בכל הנוגע לתהליכי קידום וקביעות.

נוסף על זה, שאפנו לבחון במסגרת הסקר הנוכחי אם יש חוקרים או חוקרות החווים קשיים ייחודיים בשל מגדרם, בשל תחום המחקר שלהם, בשל המוסד שאליו הם משתייכים ובשל מאפיינים אישיים נוספים. בכל אחד מפרקי הסקר, אם זוהו בו הבדלים בולטים ומובהקים בין תתי-מגמים בקרב המשיבים, ציינו את משמעותם כחלק מתוצאות הפרק הנדון. לדוגמה, מצאנו כי בתחומים הנוגעים לעבודה אקדמית שאינה מחקרית נשים מושפעות יותר מאשר גברים (ללא תלות בתחום המחקר), וכי חוקרים וחוקרות ממדעי הרוח והחברה מושפעים ממכסת ההוראה יותר מחוקרים ומחוקרות ממדעי החיים וממדעים המדויקים.

אנו מודים לכל החוקרים והחוקרות שהקדישו מזמנם למילוי השאלון ולראשי האוניברסיטאות שהפיצו את הסקר בקרב הסגל האקדמי במוסדותיהם. אנו מקווים שממצאי הסקר יוכלו לשמש לשיפור המערכת האקדמית בישראל.

סקר נוסף עתיד להתקיים בשנת 2027. תשובותיו יושו, כמו תשובות הסקר הנוכחי, לשלל הסקרים הקודמים שנערכו וייערכו עד למועד פרסומו, מטעם האקדמיה הצעירה הישראלית.

תוכן הענינים

8.....	מבנה הסקר ואוכלוסיית המדגם	01
12.....	האקדמיה כמעסיקה - קבלה, קידום וקביעות	02
15.....	ליווי והדרכה בשלב הקליטה	03
17.....	עבודת המחקר	04
21.....	מימון מחקר	05
24.....	עבודה אקדמית שאינה מחקרית	06
26.....	אפליה והטרדה מינית	07
28.....	פערים מגדריים ותחומיים	08
30.....	האקדמיה במצבי משבר	09
33.....	בין-לאומיות	10

נספחים

38.....	נספח 1 השאלון המלא ותוצאותיו	
45.....	נספח 2 מבחנים סטטיסטיים עבור תתי-מדגמים נבחנים	
49.....	נספח 3 נתונים דמוגרפיים	

01

מבנה הסקר ואוכלוסיית המדגם

מבנה הסקר

השאלון מנה כמאה שאלות במגוון היבטים של החיים האקדמיים בישראל מנקודת ראותם של חברי וחברות סגל אקדמי בכיר באוניברסיטאות בישראל. ברוב השאלות נתבקשו המשיבים לדרג את התשובה בסולם של 0 עד 10.

ניסוחן של חלק מהשאלות היה חיובי (למשל "עד כמה תמכו בך חוקרים וחוקרות צעירים אחרים?") ושל חלק אחר – שלילי (למשל "עד כמה היה קשה תהליך הקליטה של משפחתך בארץ?"). בשאלות מסוג זה – 0 ציין "כלל לא" ו-10 "במידה רבה מאוד".

נוסף על אלו היו גם שאלות שהתשובות עליהן היו "כן" או "לא"; שאלות ברירה; שאלות שבהן ניתן מקום להוספת טקסט חופשי. המשיבים יכלו לדלג על כל שאלה שלא רצו להשיב עליה.

מטרת דוח זה לסכם את התשובות של כלל המשתתפים ואת המסקנות העיקריות שעלו מתשובות אלו. כל מוסד יקבל את תוצאות הסקר הרלוונטיות לו, והן יוצגו לפני הנהלת המוסד בלבד, בשמירה על אנונימיות המשיבים. סיכום התשובות על השאלון ונתונים סטטיסטיים על תוצאותיו ניתן למצוא בנספחים שבסוף הדוח.

47 מתוך השאלות שנשאלו בסקר הנוכחי נשאלו כבר בסקר [דומה](#) שערכה האקדמיה הצעירה בשנת 2019. מתוך 35 השאלות שלהן תשובה מספרית, רוב השאלות (22) דורגו בידי המשיבים דירוג הדומה מאוד לתשובות שהתקבלו בסקר הקודם (פער של פחות מחצי נקודה בין התשובה הממוצעת בסקר הנוכחי לתשובה הממוצעת בסקר הקודם).

בכל פרק בדוח ניתן למצוא הרחבה על אודות ההשוואה בין תשובות הסקר הנוכחי לתשובות הסקר הקודם אם ההשוואה סיפקה ממצאים רלוונטיים. בחלק מהפרקים השוינו את תוצאות הסקר הנוכחי גם לתוצאות סקרי האקדמיה הצעירה שנערכו בנושא [מגפת הקורונה](#), [המשבר הפוליטי שפקד את ישראל בשנת 2023](#) ו[ההתמודדות בזירה האקדמית בעת המלחמה \(חרבות ברזל\) ואחריה](#).

אוכלוסיית היעד של הסקר היא כל החוקרים והחוקרות שהתקבלו כסגל אקדמי בכיר באוניברסיטאות בעשר השנים שקדמו לעריכתו, כלומר בין 2013 ל-2023. השאלון הופץ בקיץ 2023 (יולי-אוגוסט) לכל אוניברסיטאות המחקר בארץ ולמכון ויצמן למדע, וכל אחד מהמוסדות הפיץ את הסקר בקרב חבריו המתאימים. פרטים נבחרים על אוכלוסיית המדגם יוצגו להלן. את יתר הפרטים הדמוגרפיים ניתן למצוא ב[נספח 3](#).

אוכלוסיית המדגם

80 שאלות

הנוגעות במגוון רחב של היבטים מהחיים האקדמיים

מן הנתונים הדמוגרפיים המלאים (נספח 2) עולה:

לסקר השיבו 971 חוקרות וחוקרים

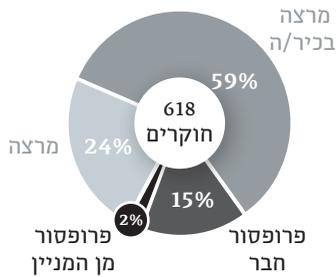

שהם כ-40% מכלל הנשאלים

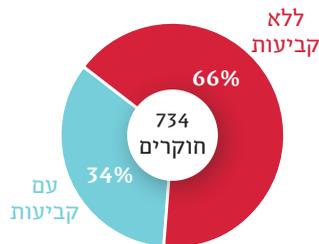

תרשים 1. מאפיינים דמוגרפיים של אוכלוסיית המדגם
סה"כ החוקרים מתייחס למספר המשיבים לאותה שאלה

דרגה אקדמית

קביעות

החוקרים שהשיבו לסקר הם

בני 44

בממוצע

* רובם נשואים עם ילדים

המשיבים שהזדהו מגדרית הם:

אחר

1%

גברים

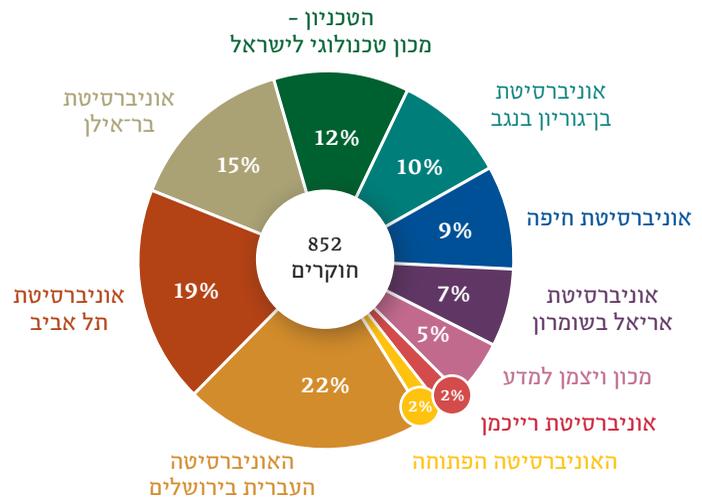
58%

נשים

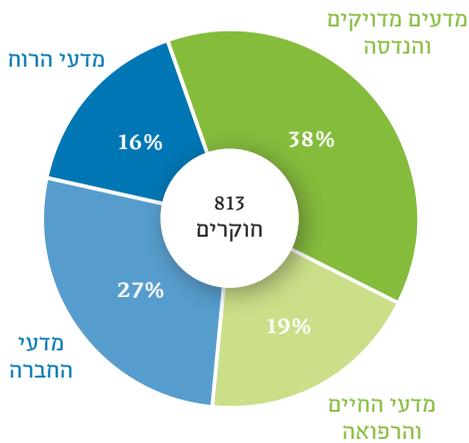
41%

מוסד

* סכום ההתפלגות למוסדות גבוה מ-100% בגלל עיגול כלפי מעלה של שברי אחוזים למספרים שלמים.

דיסציפלינה

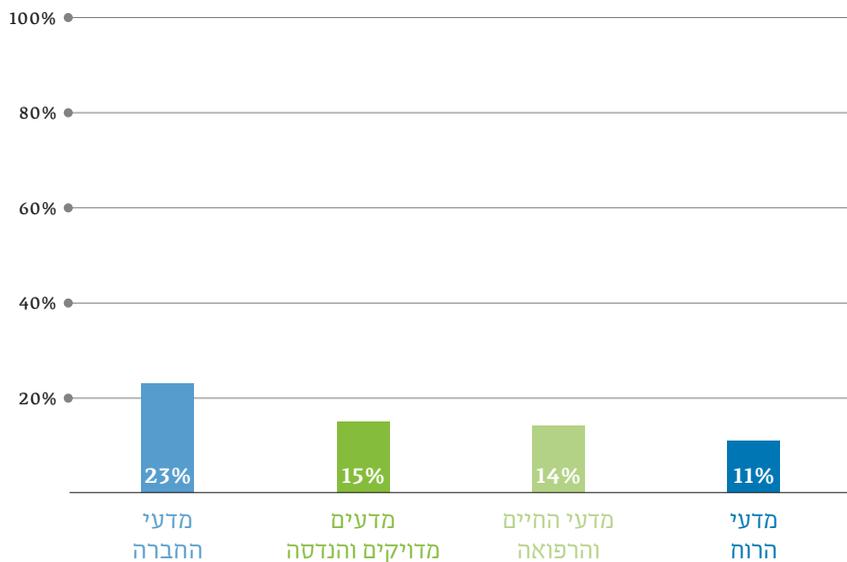

שיעור הסגל המשיבים מכל דיסציפלינה שדיווחו שהם דור ראשון לאקדמיה

המשיבים שדיווחו שהם דור ראשון לאקדמיה (משני ההורים)

21%
מתוך סך המשיבים

האקדמיה כמעסיקה – קבלה, קידום וקביעות

עיקרי הפרק

התעצבותה של הקריירה האקדמית של החוקרים הצעירים תלויה במידה רבה במוסד האקדמי שבו הם נקלטים, מתקדמים ומשתקעים. פעמים רבות חוקרים צעירים חווים את הליכי הקבלה, הקביעות והקידום כמאופיינים בחוסר ודאות, כגורמים לחץ נפשי ואף כעשויים לגרום נזק של ממש. השאלות הפתוחות בנושאים אלו זכו למענה מצד מספר גדול של משיבים, יותר מכל יתר השאלות הפתוחות שנשאלו בסקר. הנושא הבולט ביותר שעלה בקרב המשיבים כדורש שיפור הוא היעדר השקיפות והבהירות של ההליכים המובילים למתן קביעות וקידום. היבט זה עלה כבעייתי במיוחד כבר בסקר הצעירים הקודם שנערך בשנת 2019. עם זאת מעודד לראות כי מרביתם של המשיבים דיווחו שהתקבלו לאוניברסיטה שבה רצו בעדיפות ראשונה, וכי הם חווים את ההליכים על פי רוב כענייניים וכמבוססים על שיקולים מקצועיים. אף על פי כן ניכרים פערים בדרגות קבלתם של חוקרים כתלות בתחום המחקר, במגדר ובמוסד, המשפיעים בשלבים מאוחרים יותר גם על מאמצי הקידום והקביעות של החוקרים הצעירים.

באשר לכל ההליכים הנוגעים להשתלבות ולהתקדמות מקצועית (קבלה, קידום וקביעות) דיווחו רבים מהמשיבים על היעדר שקיפות ניכר. המשיבים תיארו כי פעמים רבות הם אינם ערים למבנה ההליך, לתנאים שעליהם הם יכולים לקיים משא ומתן, לשלבים שבהם הם נמצאים בכל עת, למסגרת הזמנים הצפויה להליכים ועוד. כמו כן ציינו החוקרים הצעירים כי גם בתום ההליכים הם חשים לעיתים כי חסר להם משוב שיוכל לתרום להם בהליכים עתידיים. בעיקר בהקשרי הליך הקביעות והקידום דירגו המשיבים שעברו הליך קידום או קביעות בהצלחה כי ההליך התאפיין בשקיפות מעטה (בממוצע 4.31), וכי הדרישות והקריטריונים לקידום היו ברורים במידה בינונית (בממוצע 5.16). בקרב המשיבים שטרם עברו הליך קידום או טרם קיבלו קביעות במוסד והזקוקים במיוחד לשקיפות כדי לעבור אותם בהצלחה בהמשך הקריירה דורגו ההליכים כשקופים עוד פחות (בממוצע 3.9) וציינו שהדרישות והקריטריונים גם הם ברורים פחות (בממוצע 4.58). נוסף על זה, נשים שדירגו את הדרישות ואת הקריטריונים בהליכים כברורים פחות היו רבות מהגברים שדירגו זאת כך, במובהק (ראו בהרחבה טבלה 2 בנספח 2).

חוסר השקיפות בלט כבר בסקר האקדמיה הצעירה הקודם. עם זאת מעודד לראות שניכר שיפור בציונים הממוצעים שהמשיבים מדווחים עליהם בתחום זה לאורך השנים (מידת השקיפות ב־2019 דורגה בממוצע 3.74 בקרב כל המשיבים). לפיכך ובהתחשב באי־הוודאות המאפיינת את התקופה הנוכחית (בשל מלחמת "חרבות ברזל" והשלכותיה), **אנו ממליצים למוסדות לפעול להגברת השקיפות והבהירות בדבר הליכי הקבלה, הקביעות והקידום, ובייחוד בקרב נשים.** אנו ממליצים לספק למועמדים בעיקר את אלה: (1) לוחות זמנים ברורים; (2) איש קשר שאמון על העדכונים בנוגע להתקדמות ההליכים; (3) יעדים כלליים שלאורם ייבחנו (כגון הכרה בקהילה המדעית, תרומה לתחום והצלחה בגיוס מימון); (4) מסגרת קשר עם קבוצת השווים.

ליד היעדר השקיפות נראה כי המשיבים חוו את הליכי הקביעות והקידום כמתנהלים שלא בזריזות ולא ביעילות. בקרב המשיבים שקודמו או שיש להם קביעות במוסד דורגו הליכי הקידום והקביעות כמהירים וכיעילים במידה בינונית-נמוכה (בממוצע 5.24). בקרב משיבים שלא עברו בהצלחה את הליכי הקידום והקביעות במוסד (בין שטרם עברו את ההליכים, בין שהתחילו אותם וטרם סיימו ובין שסיימו אותם בלי הצלחה) דורגו ההליכים כמהירים וכיעילים פחות (בממוצע 4.25).

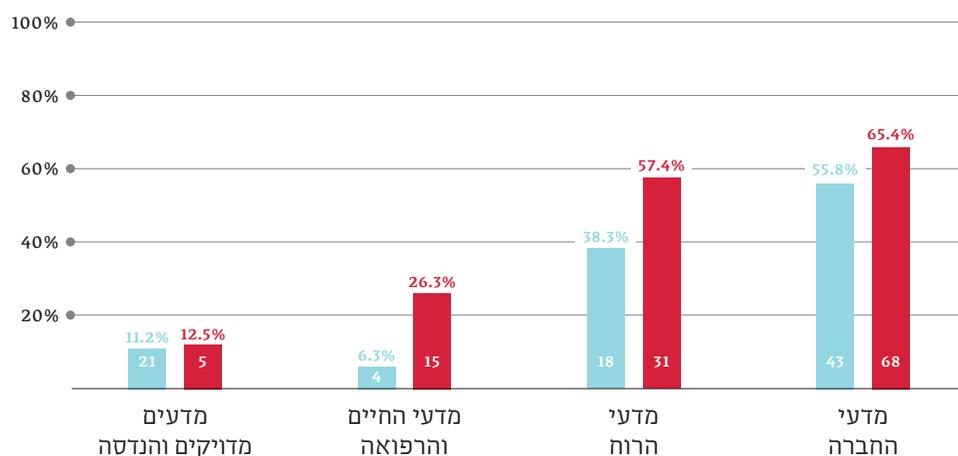
עם זאת עלו בתשובות המשיבים גם היבטים חיוביים בהליכי קבלה וקידום. ראשית, מרבית המשיבים (כ־70%) דיווחו כי התקבלו להיות חברי סגל באוניברסיטה שבה רצו בעדיפות הראשונה. שנית, **החוקרים הצעירים דיווחו כי הליכי הקביעות והקידום נהוו כענייניים וכמבוססים על שיקולים מקצועיים, במידה רבה.** בקרב משיבים שקודמו או שיש להם קביעות במוסד התשובה הממוצעת על השאלה בנושא הייתה 7.57, והתשובה השכיחה ביותר הייתה 10. בקרב מי שלא עברו בהצלחה את הליכי הקידום והקביעות במוסד התשובה הממוצעת והשכיחה דורגו נמוך מעט ועם זאת גבוה יחסית (התשובה הממוצעת 6.76, והתשובה השכיחה 8). על אף הנתון המעודד חשוב לציין כי **בקרב הנשים חוו אותו כענייני פחות משחוו אותו גברים** (ראו הרחבה להלן בטבלה 2, [בנספח 2](#)). לצד הדירוג החיובי תיארו המשיבים בתשובות הפתוחות כי יש מקום להדגיש בהליכים שיקולים של איכות פרסומים על פני כמותם וכן להוסיף שיקולים על שיקולי פרסומים, כגון הוראה, משימות של ניהול אקדמי, יוזמות מוסדיות וכדומה.

קבלתם של החוקרים הצעירים למוסד או השלמתם את הליך הקביעות אינם מעידים בהכרח כי התקבלו כולם באותה דרגה אקדמית. ניכרים פערים מובהקים בדרגות הקבלה בין החוקרים הנקלטים במוסדות ובקידום בדרגות שנעשה לעיתים בד בבד עם השלמת הליכי הקביעות. בקרב אלה שהתקבלו בדרגת מרצה ולא בדרגת מרצה בכיר – חוקרים ממדעי הרוח והחברה היו רבים מחוקרים ממדעי החיים ומהמדעים המדויקים, והנשים היו רבות מהגברים. מגדר, תחום מחקר ומוסד נמצאו כולם כבעלי השפעה מובהקת על דרגת הקבלה של החוקרים במוסדות (ראו הרחבה להלן בטבלה 5, [בנספח 2](#)).

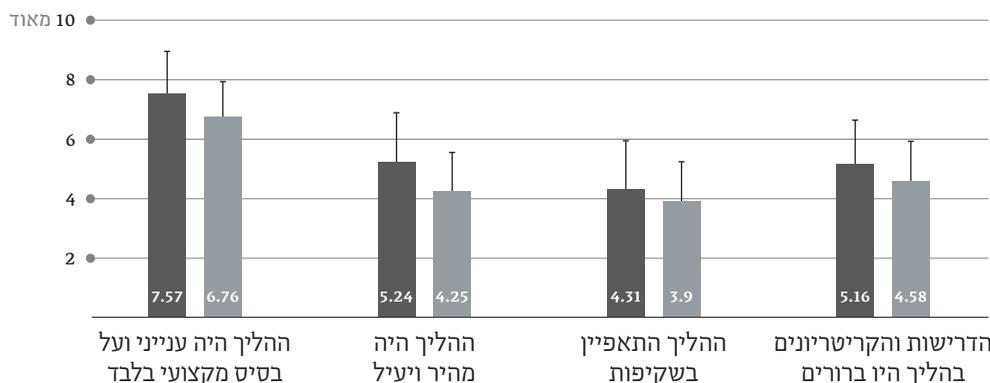
לעומת זאת, בקרב משיבים שהתקבלו במוסדותיהם משנת 2021 ואילך, סך החוקרים וסך החוקרות שהתקבלו בדרגת מרצה דומה מאוד, וייתכן שזוהי עדות לשיפור שחל בנושא, בהיבט המגדרי. בכל הנוגע לתחום המחקר לא מצאנו עדות לשיפור בנושא. בנוסף, בקרב משיבים שיש להם קביעות במוסד, כ-74% קיבלו את הקביעות בליווי קידום בדרגה האקדמית, ולעומתם כ-26% משיבים קיבלו קביעות שלא בסמוך לקידום בדרגה. קבלה בדרגה נמוכה יותר משפיעה על הליכי הקידום של החוקרים הצעירים ועל תנאיהם במהלך הקריירה האקדמית לשנים רבות נוספות. המשיבים ציינו כי להבנתם דרגת הקבלה אינה משקפת בהכרח את ניסיונם או את כישוריהם.

א. שיעור המשיבים מכל תחום ומגדר שנקלטו בדרגת מרצה (% סך המשיבים מצויין בצבע לבן)

תרשים 2

ב. חוויית הליכי הקביעות והקידום (ממוצע ציונים בין 0 ל-10)

■ נשים ■ גברים
■ חוקרים שלא קודמו דרגה ואין להם קביעות
■ חוקרים שקודמו בדרגה או שיש להם קביעות

ליווי והדרכה בשלב הקליטה

עיקרי הפרק

אפשרותם של חברי וחברות הסגל להשתלב בהצלחה במוסדות תלויה במידה רבה בקבלת הדרכה וליווי נאותים. הליך קליטה איכותי משקף לנקלטים את מנעד האתגרים הצפויים להם (מתפקידי מחקר דרך הוראה ועד ניהול, השגת מימון וממשק עם המערכת האדמיניסטרטיבית) ומעניק להם כלים ראשוניים להתמודדות עם התפקיד החדש. אחת המסקנות העיקריות שעלו מסקר האקדמיה הצעירה שנערך בשנת 2015 הייתה כי במרבית המוסדות חסר הליך קליטה מסודר. מאז הושקעו מאמצים בהקמתו ובביסוסו של הליך קליטה יעיל בכל המוסדות. כבר בשנת 2019, בסקר צעירים שערכה האקדמיה הצעירה, זוהתה עלייה בשביעות הרצון בקרב המשיבים בנושא הקליטה. בסקר הנוכחי, בדומה לסקר 2019, ניכר כי הליכי הניחה רשמיים הופכים במרוצת השנים נפוצים יותר ויותר. עוד עולה מתשובותיהם של החוקרים החדשים כי ליד הליכי החניכה הרשמיים, אופן קבלתם בקרב קהילת החוקרים העמיתים הוא רכיב מכריע בקליטתם המוצלחת.

מתוך הממצאים שזוהו כחשובים עבור הנקלטים החדשים בולט הליך החניכה הרשמי (מנטורינג). 64% ממשיבי הסקר הנוכחי דיווחו כי צוותו להם חונכים בעת קליטתם במוסד. שיעור זה גבוה מזה שדווח בסקר הקודם, שבו 58% מהמשיבים דיווחו כי מונו להם חונכים רשמיים. אף שהליך חניכה רשמי הפך למקובל יותר בכל המוסדות, התשובות מעידות כי קיימים פערים גדולים בין המוסדות, כאשר בחלק מהמוסדות רובם המוחלט של הנקלטים זכו לחניכה, ואילו במוסדות אחרים רק כ-9% מהנקלטים זכו לזה. את יעילות הקשר עם החונכים דירגו משיבי הסקר 5.38 בממוצע בסולם של 0 (כלל לא) עד 10 (במידה רבה מאוד). בקרב משיבים שנקלטו בשנתיים האחרונות (משנת 2021) הדירוג הממוצע מעט גבוה יותר (6.03). **משיבים שנהנו מקשר הדוק עם החונכים ציינו שהם נתרמו רבות מהחניכה.** אולם משיבים רבים שמונו להם חונכים ציינו כי ההתאמה בין הניסיון המקצועי של החונכים לבין זה של הנקלטים לא הייתה טובה דייה, או שהקשר בפועל היה רופף מדי. מסקנתנו היא שחניכה רשמית מוסדרת, מותאמת ורציפה יכולה לתרום רבות להליך קליטה מיטבי של חברי וחברות הסגל החדשים.

מאמץ רשמי נוסף שזוהה כמיטיב עם קליטתם של החוקרים החדשים הוא קיומן של סדנאות קליטה. אולם ניכר מתשובות המשיבים כי **ההנחיה וההכנה מטעם המוסדות לקראת תפקידים ניהוליים לוקה בחסר.** המשיבים דירגו את מידת ההנחיה שלה הם זוכים מהמוסדות בתחום זה - 3.49 בממוצע. כמו כן המשיבים ציינו בתשובותיהם כי הם חשים **חסך בליווי אדמיניסטרטיבי שיתרום לביאור תנאי העבודה והליכי העבודה ויסייע לקליטה חלקה.**

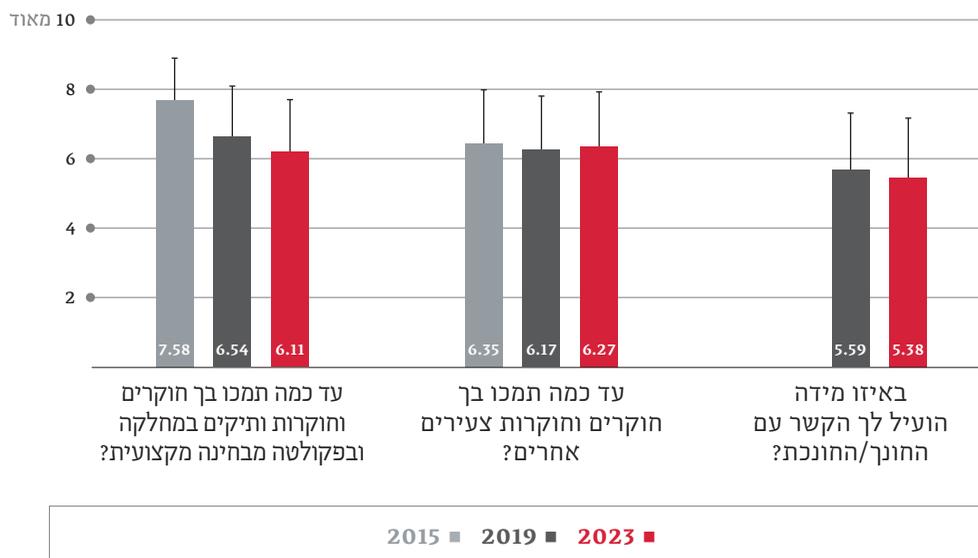
רכיב מרכזי לא פורמלי שזוהה כמיטיב עם הנקלטים החדשים הוא תמיכתם של חברי סגל אחרים. את מידת התמיכה שלה הם זכו מחוקרים ומחוקרות ותיקים במחלקה ובפקולטה מבחינה מקצועית דירגו משיבי הסקר 6.11 בממוצע. בדומה לכך, את מידת התמיכה שלה הם זכו מחוקרים ומחוקרות צעירים אחרים דירגו משיבי הסקר 6.27 בממוצע. כלומר, הן חוקרים צעירים הן חוקרים ותיקים, שלא מונו בהכרח לחנוך את הנקלטים באופן רשמי, תרמו לעיתים יותר מהחונכים הרשמיים שצוותו לחוקרים החדשים. לעומת זאת היו כמה חוקרים ממוסדות שונים שדיווחו כי הוו מחבריהם לסגל ניכור, התנכלות ואף התעמרות. נראה כי בשני המקרים, אם לטובה ואם לרעה, קליטתם של החוקרים החדשים במוסד מושפעת במידה רבה מאופן קבלתם בקרב עמיתיהם. לאור זאת מסקנתנו היא כי על המוסדות לגלות ערנות יתרה ולהבחין באווירה עוינת ולעודד מעורבות בקרב קהילת החוקרים לטובת שילובם האיכותי של הנקלטים החדשים במוסדות.

נוסף על זה, נושא שנצפית בו מגמת שיפור עקיבה הוא הנחיה ועזרה בפנייה להגשת הצעות מחקר למימון בקרנות. מידת הנחיה והעזרה הממוצעת בפנייה לקרנות מחקר ובהגשת בקשות למענקים דורגה בידי המשיבים 6.21 לעומת 5.98 בשאלה זהה בסקר שנערך בשנת 2019, ו-5.14 בשאלה זהה בסקר שנערך בשנת 2015. מרבית המשיבים (כ-80%) דיווחו כי נעזרו בחברי סגל אחרים בפנייה לקרנות מחקר ובהגשת בקשות למענקים. נתון זה הוא עדות נוספת לחשיבותה של קהילת החוקרים כמנגנון קליטה איכותי ויעיל. מקורות תומכים בולטים נוספים היו רשויות המחקר במוסדות, עמיתים מאוניברסיטאות אחרות והחונכים הרשמיים.

מידת התמיכה/תועלת שהתקבלה מגורמים שונים בתהליך הקליטה לאורך השנים

תרשים 3

(ממוצע ציונים בין 0 ל-10)

עבודת המחקר

עיקרי הפרק

מחקרם של חברי הסגל הצעירים מושפע רבות מהסביבה המחקרית שבה הם פועלים (עמיתיהם במחלקה ובפקולטה, תלמידי המחקר שלהם ועמיתים מתחומים אחרים) ומתשתיות המחקר והמשאבים העומדים לרשותם. השונות בין המוסדות בכל הנוגע לתשתיות ולסביבת מחקר גדולה יחסית, ועם זאת יש מגמות שמאפיינות את הקהילה האקדמית הישראלית כולה. ראשית, רמת סביבת המחקר של החוקרים הצעירים נתפסת בעיניהם כגבוהה יחסית. לעומתה, בולט חוסר שביעות רצון בקרב החוקרים מאפשרויות הגישה לצידוד ולשירותי המחקר הדרושים להם. כמו כן בכל הנוגע לתשתיות מחקר, בולטים עיכובים קריטיים בקבלת משרדים ושטחי עבודה. נושא זה זוהה כבעייתי כבר בסקר הצעירים הקודם שערכה האקדמיה הצעירה הישראלית. עוד עלה מתשובות החוקרים כי תשתיות מוסדיות משותפות, בייחוד תשתיות לחישוב ולאחסון דיגיטלי, פעמים רבות אינן מספקות את צורכי המשיבים. נתון מעודד הוא שביעות הרצון שהביעו המשיבים ממאגרי מידע, כגון ספריות וארכיונים מוסדיים וחוף-מוסדיים.

החוקרים הצעירים דירגו את רמתה של סביבת המחקר שלהם (החוקרים האחרים במחלקה או בפקולטה ותלמידי המחקר במוסדותיהם) כגבוהה. המשיבים דירגו את רמתם של החוקרים האחרים במחלקה או בפקולטה 7.42 בממוצע, עלייה מן הדירוג בסקר הצעירים הקודם (7.14). גם את הרמה האקדמית והמחקרית של הסטודנטים במוסדותיהם דירגו המשיבים גבוה יחסית (6.68 בממוצע, כשהתשובה השכיחה ביותר הייתה 8), אולם בשאלה זו חלה ירידה קלה מן התשובה הממוצעת מהסקר הקודם (6.90), ויש הבדלים גדולים בין המוסדות. עוד דיווחו החוקרים הצעירים בנושא סביבת עמיתי המחקר בסקר זה **לעומת שנים קודמות, שהמוסדות פחות מקדמים אותם ומעודדים אותם לשיתופי פעולה עם חוקרים צעירים מפקולטות שונות ומתחומי מחקר שונים.** התשובה הממוצעת בסקר הנוכחי על השאלה בנושא הייתה 4.20, לעומת 5.20, שהייתה התשובה הממוצעת בסקר הצעירים הקודם. התשובה השכיחה ביותר על השאלה בסקר הנוכחי הייתה 0.

נוסף על עמיתיהם, החוקרים תלויים ומושקעים גם בהנחיית סטודנטים ותלמידי מחקר. **לעומת סקר הצעירים הקודם, נראה כי מספר תלמידי המחקר והסטודנטים הממוצע המונחים בידי החוקרים הצעירים נמצא במגמת ירידה.** המספר הממוצע של תלמידי תואר שני ישראלים המונחים

בידי המשיבים הוא 2.84, מספר הקטן מהמספר הממוצע שדווח בסקר 2019 (3.8). נוסף על אלו, המספר הממוצע של תלמידי דוקטורט ישראלים המונחים בידי המשיבים הוא 1.94, מספר הקטן מהמספר הממוצע שדווח בסקר 2019 (2.8). המספר הממוצע של תלמידי בתרדוקטורט ישראלים המונחים בידי המשיבים הוא 0.4, מספר הקטן מהמספר הממוצע שדווח בסקר 2019 (0.98). מגמת הירידה מאפיינת את כל הדיסציפלינות, בכל שלבי ההנחיה. מלבד הנחיית סטודנטים ותלמידי מחקר ישראלים, חלק מהמשיבים דיווחו כי הם מנחים גם סטודנטים ותלמידי מחקר בין-לאומיים (ראו הרחבה להלן בפרק [בין-לאומיות](#)).

מספרם ואיכותם של תלמידי המחקר משפיעים שניהם על התקדמות מחקרם של החוקרים הצעירים. משיבים המנהלים קבוצות מחקר דיווחו כי יש בהנחייתם די סטודנטים, במידה בינונית-רבה, לעשיית המחקר שלהם (בממוצע 5.56). עם זאת המשיבים דירגו את הרמה האקדמית והמחקרית של הסטודנטים בחוג שלהם ביחס לתחום המחקר שלהם באוניברסיטאות אחרות – 6.68 בממוצע. אף על פי כן משיבים רבים דיווחו בשאלות הפתוחות על קושי בגיוס סטודנטים איכותיים לתארים מתקדמים ולתחומי המחקר הספציפיים שלהם.

קיטון במספר תלמידי המחקר המונחים, ובייחוד בתלמידי מחקר איכותיים, מגביל את יכולתם של החוקרים לעשות את מחקרם ולקדמו. אחד ההסברים האפשריים שעולה מתוצאות הסקר הוא הצמצום במימון מוסדי לטובת מלגות לתלמידי מחקר ולבתרדוקטורנטים. בסקר שנערך בשנת 2019 רק 22% מהמשיבים דיווחו כי לא קיבלו מימון ייעודי לשם מלגות. לעומת זאת בסקר הנוכחי כ-43% מהמשיבים דיווחו שלא קיבלו מימון כזה. מימון תלמידי מחקר מוגבל גם בשל היעדר גמישות בתקציבי מחקר, ומשיבים מכל התחומים ציינו זאת כקושי (ראו הרחבה להלן בפרק [מימון מחקר](#)). הסקר הנוכחי לא נועד לבחון סוגיה זו לעומק, ולכן לבד מהשערה זו לא נוכל להסביר את מגמת הקיטון במספר תלמידי המחקר המדווח. **אנו מעודדים את המוסדות לבחון את הנושא לעומק ולזהות את המקור לקיטון במספר המונחים.**

בכל הנוגע לשטחי עבודה, ניכרים עיכובים ופערים בקבלתם, הפוגעים במחקרם של חלק מהמשיבים. החוקרים הצעירים הזכירו כי קיים מחסור תמידי בחללי עבודה מתאימים לתלמידי מחקר. נוסף על זה, פעמים רבות חל עיכוב במסירת שטחי עבודה, כגון משרדים ומעבדות. 35% מהמשיבים ענו כי המשרד שהועמד לרשותם לא היה מוכן בזמן הגעתם למוסד, ואף לא אחד מהמשיבים שנדרשו למעבדת מחקר אישית, לשטח לקבוצת מחקר או לתשתית וציוד ייחודיים לטובת מחקרם, דיווח כי אלו הועמדו לרשותו במלואם בזמן. עיכוב זה הוביל לעיתים לפגיעה בעבודת המחקר של אותם חוקרים צעירים, כאשר מידת הפגיעה הממוצעת לפי דירוג המשיבים היא 5.65. מסקנתנו היא כי יש להקפיד על העמדת שטחי עבודה לטובת החוקרים סמוך למועד תחילת עבודתם. מנגד, מעודד לראות כי המשרדים ושטחי העבודה שכבר סופקו, לרוב התאימו לצורכיהם של המשיבים (דורגו בממוצע 7.42 ו-6.66, כשהתשובות השכיחות היו 10 ו-8, בהתאמה).

מאגרי המידע המוסדיים והחיצוניים מספקים על פי רוב את צורכיהם המחקריים של החוקרים הצעירים. שביעות רצונם של המשיבים מהספריות וממאגרי המידע המוסדיים דורגה 7.58 בממוצע, ונמצאת במגמת עלייה לעומת סקרי הצעירים הקודמים (ב־2019 דורגה 7.40, וב־2015 – 7.20). גם הגישה למקורות מידע חיצוניים, כדוגמת ארכיונים, דורגה בידי המשיבים כמספקת (7.32). התשובה השכיחה על שתי השאלות בנושא הייתה 10.

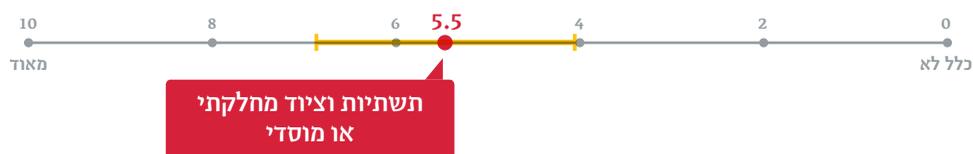
בשונה מאלו, **בכל הנוגע לתשתיות מחלקתיות ומוסדיות, ובייחוד בנוגע לתשתיות חישוב ואחסון דיגיטלי, החוקרים הצעירים דיווחו שלא תמיד אלו מספקות את צורכי המחקר שלהם.** יש לציין כי הקמת תשתיות חישוביות ואחסון דיגיטלי ברמה גבוהה שיכולה לספק את צורכי כלל החוקרים דורשת פעמים רבות היערכות והשקעה מסיבית. התשתיות והציוד המחלקתי והמוסדי כשלעצמם לא תמיד מספיקים לצורכי החוקרים, ולעיתים נדרשת הקמת תשתית משותפת, בין־מוסדית או בין־מחלקתית, שתוכל לשמש מספר רב של חוקרים וצוותי מחקר. כמו כן נראה שלרוב הנושא אינו מטופל כחלק מחבילת קליטה סטנדרטית, ולכן החוקרים הצעירים נאלצים להתמודד איתו בעצמם.

זמינותן והיעדר זמינותן של תשתיות מחקר מכל סוג שהוא וכן הגישה למקורות מידע השפיעו על בחירת תחומי המחקר של המשיבים ועל כיווניו במידה בינונית (בממוצע 4.49). בקרב המשיבים ממדעי החיים ומהמדעים המדויקים ניכרה השפעה רבה מזו שהייתה על משיבים ממדעי הרוח והחברה, במובהק (ראו פירוט להלן **בטבלה 4, בנספח 2**). עוד ניכר כי בקרב חוקרות זמינות תשתיות וגישה למקורות משפיעות על בחירת כיווני המחקר יותר משהיא משפיעה על חוקרים, במובהק (ראו פירוט להלן **בטבלה 4, בנספח 2**). ההשפעה הנאמדת המיוחסת למגדר גדולה מזו שנאמדה ושמיוחסת לתחום המחקר בהקשר זה.

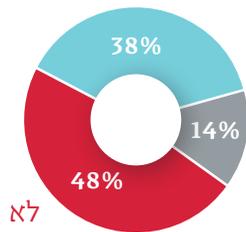
עוד היבט טעון שיפור הנוגע למעטפת המחקרית קשור לסיפוק שירותים תומכי מחקר, ציוד וחומרים. מידת הספקת השירותים לקידום מחקרם של החוקרים הצעירים דורגה בממוצע כנמוכה (4.41), ומידת התמיכה שמספקות האוניברסיטאות ברכישת ציוד וחומרים נלווי מחקר דורגה בינונית-נמוכה (5.00). לעומת תוצאות השאלה בסקרי צעירים קודמים **בכל הנוגע לתמיכה ברכישת ציוד וחומרים בולטת מגמה שלילית לאורך השנים** (דורגה 5.70 בממוצע ב־2019, ו־6.13 ב־2015). יש לציין כי במענה על השאלה הפתוחה בפרק התייחסו משיבים רבים **להיעדר מעטפת אדמיניסטרטיבית מתאימה התומכת בהליך הרכש. המחסור בליווי מקשה על החוקרים בייחוד בשל הבירוקרטיה הסבוכה ביותר שעימה הם נאלצים להתמודד לשם רכישת ציוד ושירותים.** נראה אפוא כי יש מקום לפעול לטובת הסדרת הליכי הרכש והבהרתם וכן להקלת מנגנוני הרכישה. עם זאת מעודד לראות שהמערכת האדמיניסטרטיבית העל־פוקלטית (לדוגמה רשות המחקר) אינה מקשה במיוחד על החוקרים בעבודתם ובקידום מחקרם (התשובה הממוצעת על השאלה הייתה 4.67, והתשובה השכיחה ביותר הייתה 0).

תרשים 4

שביעות רצון מתשתיות מחקר ומאגרי מידע (ממוצע ציונים בין 0 ל-10)

כן, לשימוש חלקי

טרם קיבלתי את השטח

האם השטח שהועמד לרשותך היה מוכן בזמן? (מעבדת המחקר או השטח לקבוצת המחקר)

מימון מחקר

עיקרי הפרק

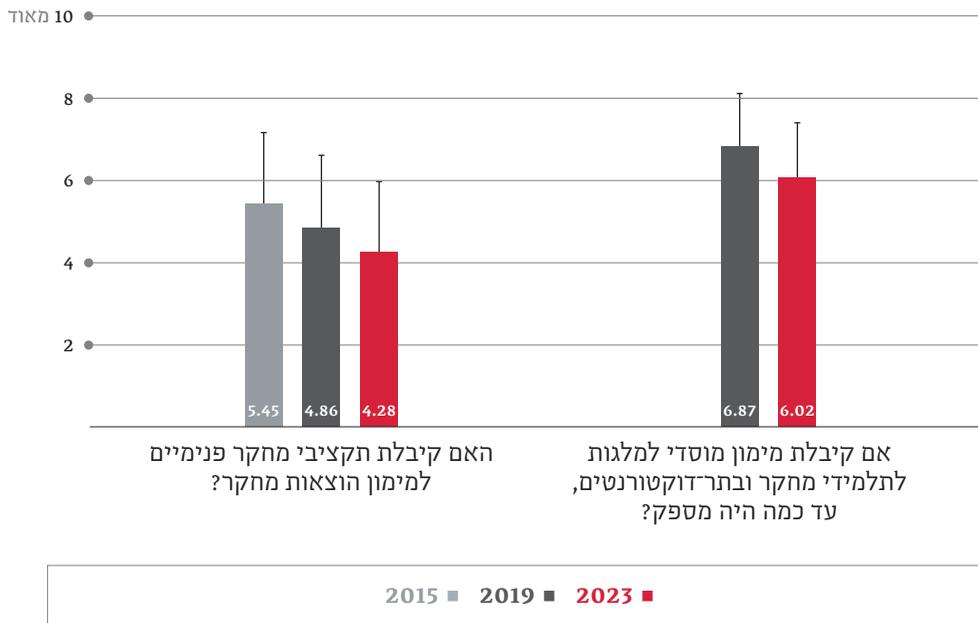
חברי הסגל נדרשים לגייס תקציב ממקורות פנים-מוסדיים ומקרנות חיצוניות, לפי צורכי מחקריהם. נראה שברוב המקרים החוקרים מצליחים לגייס מימון מספק לטובת מחקריהם. עם זאת המשיבים ציינו כמה קשיים בולטים בהליכי גיוס התקציב והמימון המחקרי. מרבית המשיבים קיבלו מימון ראשוני למחקרם מהמוסד. שיעור המשיבים שדיווחו כי לא קיבלו מענק קליטה גבוה בקרב משיבים ממדעי הרוח והחברה במידה רבה מזה של משיבים ממדעי החיים ומהמדעים המדויקים, שלרוב זקוקים לו יותר. מלבד זאת, החוקרים נדרשים לפנות לקרנות חיצוניות לשם כיסוי הוצאות מחקרם. גיוס מענקי מחקר הוא חלק אינטגרלי מעבודתם של אקדמאים, אולם הוא עשוי להוות קושי מבחינתם של החוקרים הצעירים. המשיבים דיווחו שבשל חוסר גמישות באפשרויות המימוש של תקציבי מחקר, לעיתים הם אינם יכולים למצות את התקציב שקיבלו בצורה מיטבית.

מרבית החוקרים (כ-87% מכלל המשיבים) דיווחו כי קיבלו כספי קליטה עם כניסתם למוסד. בקרב משיבים ממדעי הרוח והחברה כ-25% מהמשיבים דיווחו שלא קיבלו כספי קליטה, לעומת כ-4% בלבד מהמשיבים ממדעי החיים ומהמדעים המדויקים. נוסף על זה, רבע מכלל החוקרים שקיבלו מענק קליטה דיווחו כי מענק זה לא סיפק את צורכיהם (ציון 4 ומטה). גם לאחר שלב הקליטה, בהקשרי מימון תלמידי מחקר וקבלת תקציבי מחקר פנימיים, ניכר כי תקציבי המחקר הפנימיים של האוניברסיטאות לרוב אינם מספיקים לכיסוי הוצאות המחקר. **את עצם קבלתם של תקציבי מחקר פנימיים למימון הוצאות מחקר דירגו המשיבים נמוך מהדירוג בשנים קודמות.** התשובה הממוצעת בסקר הנוכחי הייתה 4.28, ואילו בשנת 2019 הייתה התשובה הממוצעת על השאלה 4.86, ובשנת 2015 הייתה התשובה הממוצעת על שאלה דומה 5.45. כמו כן כ-43% מסך המשיבים דיווחו כי לא קיבלו כלל מימון מהאוניברסיטה למלגות לתלמידי מחקר או לבת-רדוקטורנטים. ערוץ עיקרי נוסף למימון המחקר הוא מענקי מחקר חיצוניים. כ-96% מסך המשיבים על הסקר דיווחו כי הגישו בקשות למענקי מחקר חיצוניים מאז תחילת העסקתם. את מידת ההנחיה והעזרה שקיבלו המשיבים מגורמים שונים בתהליך ההגשה דירגו בממוצע 6.21.

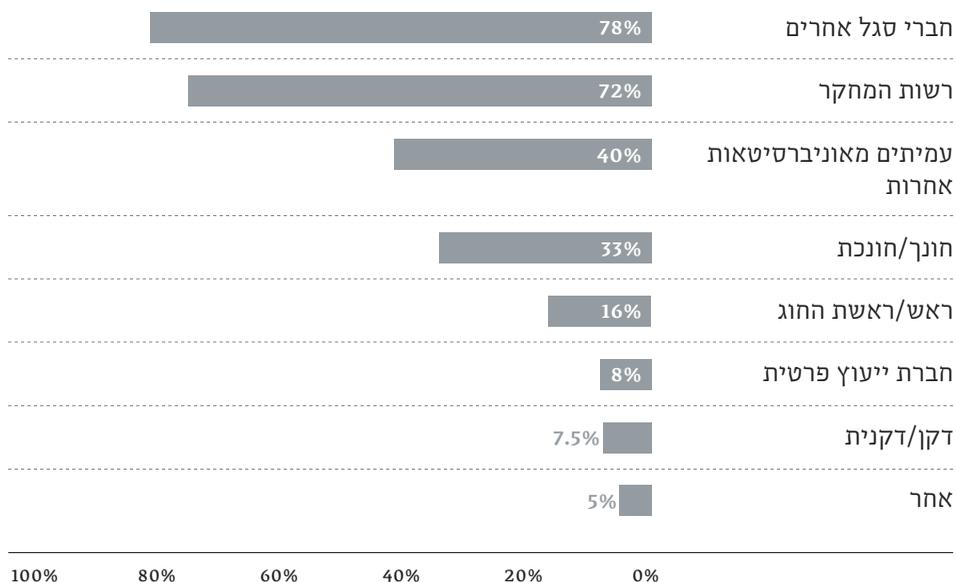
נראה שבשילוב מקורות מימון חיצוני ופנימי גם יחד החוקרים לרוב מצליחים לגייס תקציב מספיק למחקרם. את הצלחתם בקבלת מימון מספיק למחקרם דירגו המשיבים בממוצע 6.76, כשהתשובה השכיחה ביותר הייתה 10. נוסף על זה דיווחו המשיבים כי ברוב המוחלט של המקרים הם לא נמנעו מנסיעות מקצועיות חשובות בגלל היעדר תקציב (דורג בממוצע 1.67 והתשובה השכיחה הייתה 0). עם זאת 72% מהמשיבים על הסקר דירגו את הנושא של "מחקר, כספי מחקר ומענקים" כנושא החשוב ביותר שבו יש להתמקד כדי לקדם את החוקרים הצעירים באוניברסיטאות בישראל.

אחד הפערים הבולטים שעלה בתשובותיהם של חלק מהחוקרים בשאלות הפתוחות בפרק זה היה כי גם הם אומנם השיגו את סך המימון הנדרש, אולם היעדר גמישות באופן מימושם של תקציביהם ומענקיהם של המחקר מקשה את ניצולם המיטבי לטובת קידום הפעילות האקדמית. משיבים דיווחו כי בשל הקצאת מענקי המחקר למטרות ספציפיות בלבד הם לעיתים מנועים מלהשקיע כספים בצווארי בקבוק המעכבים את התקדמות המחקר. בייחוד הודגש, באשר לכל התחומים, היעדר מימון מספק עבור מלגות ותקציבי נסיעות לתלמידי מחקר, שהופך בולט יותר בשל חוסר יכולתם של החוקרים להשקיע מכספי המענק שזכו לו לטובת מטרות אלו. כ־43% מסך המשיבים דיווחו כי לא קיבלו מימון מוסדי לטובת מלגות לתלמידי מחקר או לבת־דוקטורנטים. הפגיעה הממוצעת בעבודה המחקרית שנגרמה מאיקבלת המימון נאמדה ב־4.99 בממוצע. מנגד, בקרב המשיבים שקיבלו מימון מהאוניברסיטה למלגות נאמד המימון כמספק ב־6.02 בממוצע. גיוסם של תלמידי מחקר איכותיים והכשרתם המקצועית הם רכיב חשוב בהתקדמותו של המחקר שעליו אמונים החוקרים החדשים. משכך, מסקנתנו היא כי יש להקצות מימון ייעודי ולאפשר מימוש של מענקי מחקר קיימים לטובת מלגות ולטובת נסיעות של תלמידי מחקר מתקדמים.

תרשים 5 א. מימון מוסדי במוצת השנים (ממוצע ציונים בין 0 ל-10)

ב. מאילו גורמים קיבלת הנחיה ועזרה בפנייה לקרנות מחקר ובהגשת בקשות למענקים? (%)

עבודה אקדמית שאינה מחקרית

עיקרי הפרק

ליד המחקר, שהוא חלק הארי במשרה אקדמית, מושקעים החוקרים הצעירים גם בהוראה, בכהונה בוועדות וכדומה. עבודה אקדמית זו, שאינה מחקרית, משפיעה מאוד על יכולתם של המשיבים לחקור באופן מיטבי. אף על פי כן מידת ההנחיה והתמיכה שהם מקבלים לשם ביצוע עבודה אקדמית שאינה מחקרית מעטה. בכל הנוגע להוראה ניכרים הבדלים בעלי משקל בין התחומים. חוקרים ממדעי הרוח והחברה מושפעים יותר ממכסת ההוראה וזוכים לפחות הקלות בהוראה בשנה הראשונה לקליטתם. המצב חמור במיוחד בקרב חוקרים צעירים ממדעי הרוח, אך מעודד לראות כי ניכר שיפור במהלך השנים (לעומת סקר הצעירים הקודם שנערך בשנת 2019). בתחומים אלה של עבודה אקדמית שאינה מחקרית נשים מושפעות יותר מגברים (ללא תלות בתחום המחקר שלהם).

עיקר העבודה האקדמית שאינה מחקרית מתמקדת בהוראה. כ־93% מהמשיבים דיווחו שהם מלמדים בשנה הנוכחית, ועוד 6% דיווחו שמוטלות עליהם חובות הוראה, אך לא בשנת הלימודים הנוכחית. רק 1% מהמשיבים דיווחו שאין מוטלות עליהם חובות הוראה ושאינם מלמדים כלל, מרביתם ממכון ויצמן למדע, שם אין מתקיימים לימודי בוגר, ולפי מסורת המקום, חוקרים אינם מחויבים בהוראה. **מכסת ההוראה משפיעה מאוד על יכולתם של המשיבים לחקור** (דורגה בממוצע 7.46), ואף נראה כי היא משפיעה יותר מבשנים קודמות (דורגה בממוצע 7.07 ו־7.24 בסקרים מהשנים 2019 ו־2015, בהתאמה). עוד ניכר מתשובות החוקרים הצעירים כי **מכסת ההוראה משפיעה בייחוד על נשים, על חוקרים במדעי הרוח והחברה ועל הורים לילדים קטנים** (ראו הרחבה להלן [בטבלה 3, בנספח 2](#)).

לפיכך לעיתים בשנה הראשונה להגעתם של החוקרים הם מקבלים פטור חלקי או מלא מתפקידי הוראה, כדי שיוכלו להתמקד בקליטתם במוסד ובביסוס התשתית המחקרית הדרושה להם. את מידת ההקלות במכסת ההוראה שקיבלו בשנה הראשונה להגעתם דירגו החוקרים 5.86 בממוצע

בסולם של 1-10. אולם ניכרים פערים גדולים בהקלות שניתנו לחוקרים בתחומים השונים. במדעי החיים ובמדעים המדויקים ניתנו הקלות רבות (7.67 ו-6.20, בהתאמה), במדעי החברה ניתנו פחות הקלות (5.37), ובמדעי הרוח ניתנו עוד פחות (4.28). פער דומה ניכר בתשובות על שאלה זו גם בסקר שנערך בשנת 2019. עם זאת מעודד לראות שמאז 2019 חל שיפור במכסת ההקלות שניתנות לחוקרים ממדעי הרוח בשנה הראשונה (התשובה הממוצעת בקרב משיבים ממדעי הרוח על השאלה ב־2019 הייתה 3.8).

ליד הוראה מושקעים החוקרים בעבודה שאינה מדעית (כהונה בוועדות וכדומה). גם את זו דירגו המשיבים כמשפיעה מאוד על יכולתם לחקור (בממוצע 5.57, כשהתשובה השכיחה היא 7). על אף הקשב והזמן הרבים שמקצים המשיבים לעבודה מסוג זה ולהוראה, **מידת ההנחיה והתמיכה שמקבלים החוקרים הצעירים בעבודה האקדמית שאינה מחקרית – מעטה**. התשובה הממוצעת על השאלה "עד כמה קיבלת הנחיה והכנה לתפקידים ניהוליים שהם חלק מתפקידך כחבר/ת סגל וכחוקר/ת?" הייתה 3.49. כמו כן את מידת העזרה שקיבלו החוקרים מהמערכת האדמיניסטרטיבית במחלקה בנושאי הוראה והנחיית סטודנטים דירגו המשיבים 4.62 בממוצע. **בקרב נשים התשובה הממוצעת הייתה נמוכה עוד יותר, במובהק**. התשובה השכיחה על שתי השאלות הייתה 0.

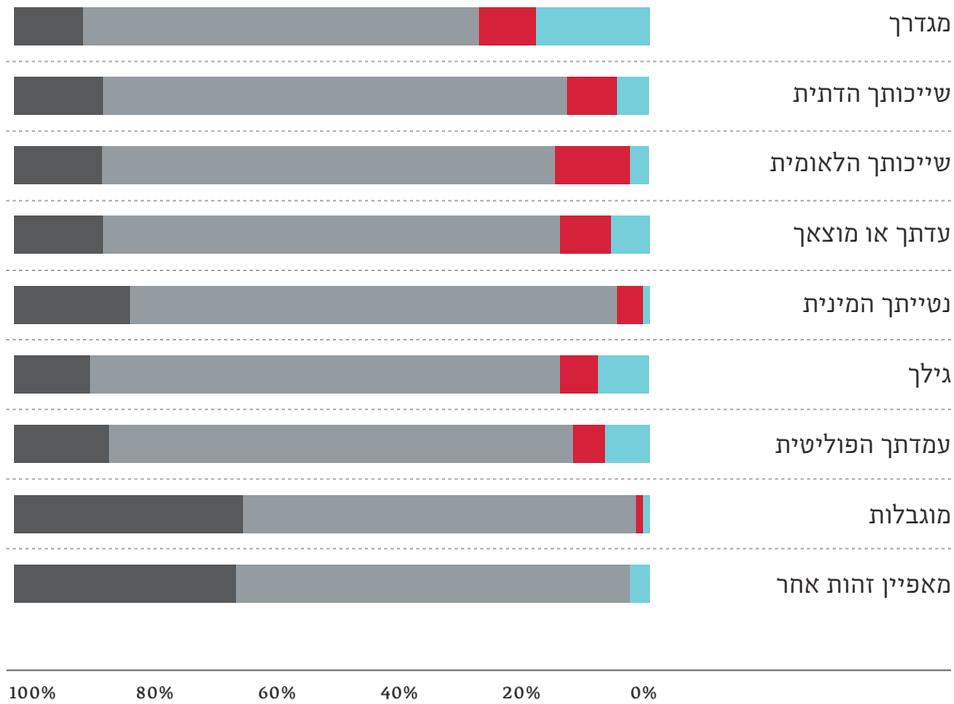
07

אפליה והטרדה מינית

אפליה עשויה להינקט על רקע מאפיינים כגון מגדר, שייכות דתית, שייכות לאומית, מוצא, נטייה מינית, גיל, עמדות פוליטיות וכדומה. **כשנשאלו החוקרים אם לתחושתם היחס אליהם מושפע מן המאפיינים הללו, מעטים בלבד השיבו בחיוב (4%–12%)**. אף על פי כן יש להוסיף ולפעול לצמצום חוויית האפליה בשלל התחומים. נציין כי השפעתו של מגדר על יחס המוסד לחוקרים דווח בידי כ-18% מן המשיבים והמשיבות כמשפיע לטובה, ובידי כ-9% מן המשיבים והמשיבות כמשפיע לרעה. את הנתונים המלאים בנושא אפליה, בחלוקה לכלל המאפיינים שנבדקו, ניתן למצוא [בנספח 1](#).

ליד אפליה, כ-7% מסך המשיבות על הסקר ו-2% מסך המשיבים דיווחו כי חוו הטרדה מינית באוניברסיטה מאז הצטרפותם לסגל המוסד. בסך הכול 5% מן המשיבים והמשיבות על הסקר דיווחו שחוו הטרדה מינית באוניברסיטה. שיעור זה גבוה מזה שדווח בקרב כלל אוכלוסיית המדגם [בסקר שנערך בשנת 2019](#) (כ-2.5% מהמשיבים דאז דיווחו כי הוטרדו מינית באוניברסיטה). את המשיבים והמשיבות שדיווחו כי הוטרדו מינית שאלנו אם יכלו לנקוט פעולה כלשהי בתגובה. יותר ממחצית (55%) ענו "לא". בנוסף, הרוב המוחלט של משיבים ומשיבות שחוו הטרדה מינית דיווחו שגורמים מהאוניברסיטה לא היו מודעים להטרדה, מסיבות משתנות. יש בכך להדגיש את חשיבותם של מנגנוני דיווח מגוונים להתמודדות עם הטרדה מינית.

תרשים 7 האם לתחושתך היחס אליך במוסד הושפע מ... (%)

■ הושפע לטובה ■ הושפע לרעה ■ לא הושפע ■ לא רלוונטי

פערים מגדריים ותחומיים

עיקרי הפרק

בשאלות ששאלנו בסקר הנוכחי בנושאי אפליה שאפנו לבחון גם אם יש חוקרים או חוקרות שחווים קשיים מגמתיים בשל מגדרם, בשל תחום המחקר שלהם, בשל המוסד שאליו הם משתייכים ובשל מאפיינים אישיים נוספים. ממצאי הסקר מעידים כי **אין מגמה אחת של אפליה או של פגיעה באוכלוסיית חוקרים אחת, בכלל ההיבטים**. בכל אחד מפרקי הסקר, אם זוהו בו הבדלים בולטים ומובהקים בתתי-מדגמים בין המשיבים, ציינו את משמעותם כחלק מתוצאות הפרק הנדון. כמו כן **עלו מתוצאות הסקר כמה מגמות שאנו סבורים שראוי להדגישן, בייחוד בכל הנוגע לפערים מגדריים ולפערים בין-תחומיים** (מדעי הרוח והחברה לעומת המדעים המדויקים ומדעי החיים). חשוב לציין כי כלל הממצאים המוזכרים בפרק זה נבחנו על פי פיקוח על משתני מגדר ותחום מחקר ברזמנית, כמו גם על משתנים נוספים (ראו פירוט להלן [בנספח 2](#)).

מצאנו **שמגדר ותחום מחקר השפיעו שניהם על דרגת הקבלה של חוקרים**. שיעור הנשים שדיווחו כי היו בדרגת מרצה גבוה במובהק משיעור הגברים שדיווחו כי היו בדרגה זו. נוסף על זה, שיעור החוקרים ממדעי החברה וממדעי הרוח שדיווחו שהיו בדרגת מרצה היה גבוה במובהק משיעור החוקרים מהמדעים המדויקים וממדעי החיים והרפואה (ראו פירוט להלן [בטבלה 5, בנספח 2](#)).

מצאנו שמגדר משפיע על חוויית הליך הקביעות. יש לציין כי מקרב כלל החוקרים שלא קודמו בשלב זה ואין להם קביעות במוסד, נשים דיווחו שההליך ענייני פחות ובהיר פחות מכפי שגברים דיווחו עליו (ראו פירוט להלן [בטבלה 2, בנספח 2](#)).

נוסף על זה מצאנו שמגדר ותחום מחקר השפיעו שניהם על הממצאים בנושאי עומסי עבודה שאינה מחקרית והשלכות מגפת הקורונה. מצאנו שנשים נתונות לעומס רב יותר של עבודה שאינה מדעית, הוראה והנחיה, מה שמשפיע על יכולתן לחקור. מספר תלמידי המוסמך שמנחות חוקרות גדול מזה שמנחים חוקרים (ראו פירוט להלן [בטבלאות 3, 4, בנספח 2](#)). כמו כן נשים דיווחו

כי הן מקבלות פחות עזרה מהמערכת האדמיניסטרטיבית בנושאים הקשורים להוראת סטודנטים ולהנחייתם (ראו פירוט להלן ב**טבלה 3, בנספח 2**). כמו כן נשים שדיווחו כי מכסות ההוראה והעבודה שאינה מדעית משפיעות על יכולתן לחקור היו רבות מהגברים שדיווחו על כך (ראו פירוט להלן ב**טבלאות 3, 4, בנספח 2**). ליד זאת מצאנו גם שהשפעתם של הבדלים דיסציפלינריים על עומס ההוראה ועל השלכותיו על המחקר היא גדולה. חוקרים ממדעי הרוח והחברה דיווחו שהם מקבלים פחות הקלות במכסות הוראה, ומחקרם מושפע יותר ממכסות ההוראה המוטלות עליהם (ראו פירוט להלן ב**טבלה 3, בנספח 2**).

בדומה לזה מצאנו שחוקרים ממדעי הרוח והחברה נפגעו מהשלכות מגפת הקורונה יותר מחוקרים מהמדעים המדויקים וממדעי החיים, בכל ההיבטים האקדמיים, מלבד הנחיית סטודנטים לתארים מתקדמים ותלמידי מחקר (ראו פירוט להלן ב**טבלה 5, בנספח 2**). כמו כן מצאנו שנשים בכל הדיסציפלינות נפגעו מהשלכות מגפת הקורונה יותר מגברים, בכל ההיבטים האקדמיים, מלבד הנחיית סטודנטים לתארים מתקדמים ותלמידי מחקר (ראו פירוט להלן ב**טבלה 5, בנספח 2**).

האקדמיה במצבי משבר

עיקרי הפרק

בתקופה שבין סקר הצעירים הקודם לפרסום הסקר הנוכחי התהוו שני משברים חמורים – משבר הקורונה בישראל ובעולם כולו ומלחמת "חרבות ברזל" בישראל – שהקשו במידה רבה מאוד על החוקרים הצעירים. הפצת הסקר הנוכחי בקרב המשיבים הסתיימה בחודש אוגוסט 2023, כלומר טרם מתקפת השבעה באוקטובר ופתיחתה של המלחמה. אולם מסקנות שעלו מתשובות החוקרים בנושא הקורונה יכולות להאיר נקודות תורפה כלליות בהיערכות האקדמיה למצבי משבר. החוקרים הצעירים דיווחו כי מרבית ההיבטים של עבודתם האקדמית נפגעו מן המגפה במידה בינונית-גבוהה. בקרב נשים, חוקרים ממדעי הרוח והחברה והורים לילדים קטנים דווחה פגיעה גדולה מזו שדווחה בקרב גברים, חוקרים ממדעי החיים ומהמדעים המדויקים וממי שאינם הורים לילדים קטנים, בהתאמה. יתרה מזאת, כלל המשיבים דיווחו שמידת הסיוע שקיבלו מהמוסדות להתמודדות עם אותם קשיים הייתה מעטה מאוד. ההיבטים שנפגעו במידה הרבה ביותר, ושהחוקרים צפו בעת מילוי השאלון שייפגעו גם בטווח הארוך, קשורים כולם לעריכת מחקר שוטף ולפרסומו ולעבודה עם גורמים בין-לאומיים. היבטים אלו הודגשו גם בסקר האקדמיה הצעירה בנושא התמודדות בזירה האקדמית בעת המלחמה ואחריה ובסקר האקדמיה הצעירה על השפעות מגפת הקורונה על חוקרים צעירים כהיבטים שחוו פגיעה ניכרת בעקבות המלחמה והמגפה, בהתאמה, והצפויים לחוות פגיעה ממושכת. אנו מעודדים את המוסדות להכין תוכניות לתרחישי חירום, בהתבסס על המסקנות שנאספו מהסקר על פגעי מגפת הקורונה ומלחמת "חרבות ברזל", כפי שהן משתקפות בסקר הנוכחי ובסקרים הייעודיים שנערכו.

שאלנו בסקר את המשיבים באיזו מידה פגעה מגפת הקורונה בהיבטים שונים של פעילותם האקדמית. **מלבד גישה לציוד, לתשתיות ולמאגרים דיווחו המשיבים כי כל ההיבטים של עבודתם האקדמית שעליהם נשאלו נפגעו במידה בינונית-גבוהה** (בממוצע 4.40-6.50, ראו פירוט להלן [בתרשים 9](#)). התחום שהפגיעה בו הייתה המרבית היה, לדברי המשיבים, "עריכת מחקר שוטף". נתון מדאיג אף יותר הוא דיווחם של המשיבים שבכל אותם היבטים, **מלבד תמיכה במעבר להוראה**

מרחוק, מידת הסיוע שהם קיבלו מהמוסדות להתמודדות עם הקשיים שהתעוררו בעקבות המגפה, הייתה מעטה מאוד (2.93-3.86 בממוצע). התשובה השכיחה ביותר על כל השאלות בנושא הסיוע מהמוסד, מלבד על הסעיף שעסק בתמיכה במעבר להוראה מרחוק, הייתה 0.

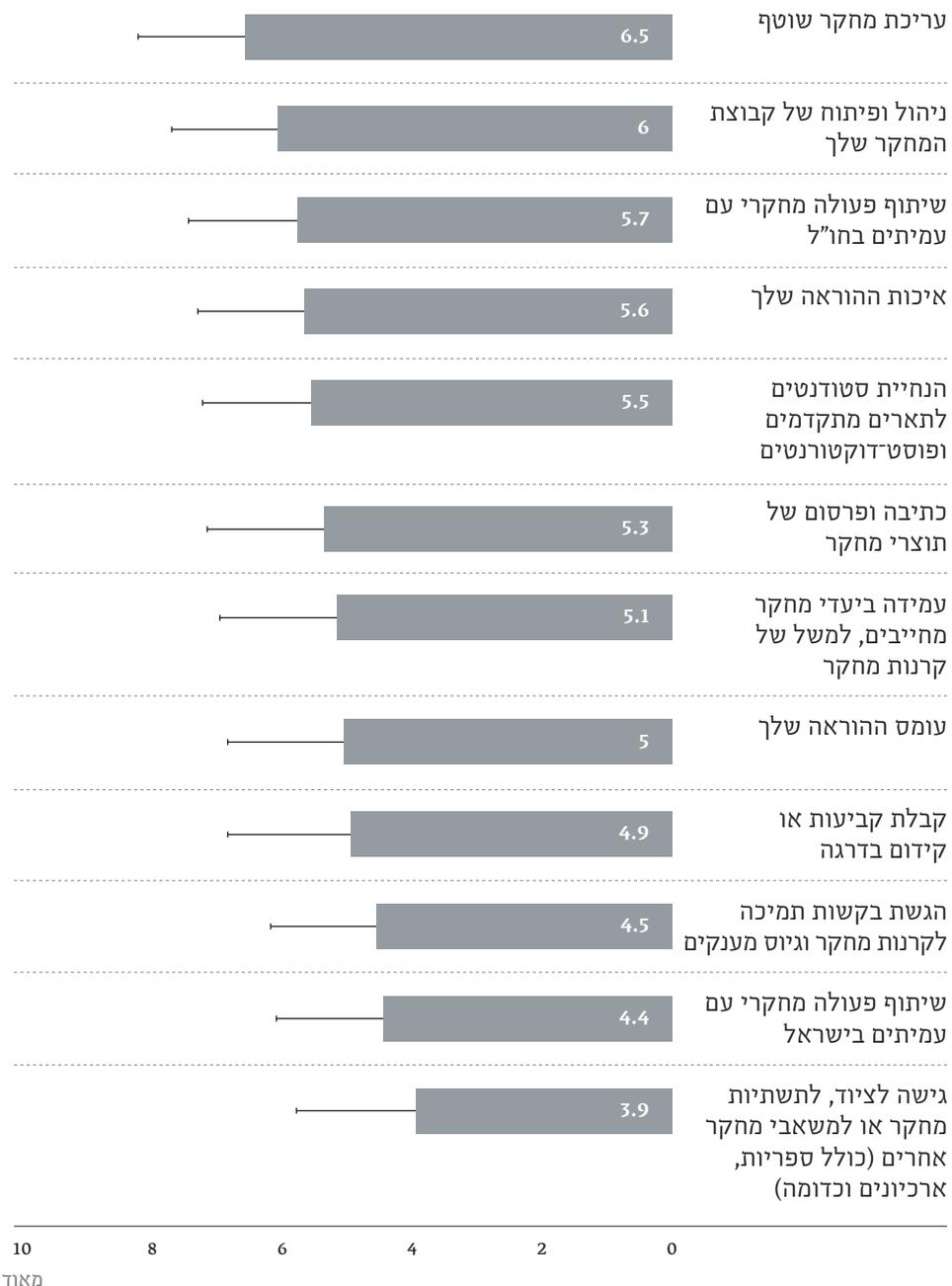
בשבע מתוך שמונה השאלות בנושא, **נשים נפגעו יותר מאשר גברים**, במובהק (ראו פירוט להלן [בטבלה 5, בנספח 2](#)). כמו כן בכל ההיבטים, מלבד הנחיית סטודנטים לתארים מתקדמים ובתרגול סטודנטים, **חוקרים ממדעי הרוח והחברה נפגעו יותר מחוקרים ממדעי החיים והרפואה ומהמדעים המדויקים והנדסה**, במובהק (ראו פירוט להלן [בטבלה 5, בנספח 2](#)). בכל הנוגע להנחיית סטודנטים לתארים מתקדמים, חוקרים ממדעי החיים ומהמדעים המדויקים נפגעו יותר מחוקרים ממדעי הרוח והחברה, במובהק. נוסף על זה, **חוקרים שדיווחו כי יש להם ילדים קטנים (מתחת לגיל 5) נפגעו יותר בכל הקשור לעריכת מחקר שוטף, לכתובה ולפרסום**, במובהק (ראו פירוט להלן [בטבלה 5, בנספח 2](#)). מגמות דומות זוהו בסקר האקדמיה הצעירה בנושא התמודדות בזירה האקדמית בעת המלחמה ואחריה.

על אף השוני הגדול בין המשבר הפוקד את ישראל בימים אלו ובין המשבר שפקד אז, בעקבות מגפת הקורונה, נראה כי יש מקום להפיק לקחים ממשבר הקורונה וליישמם כעת, ובעתיד – אם יעלה הצורך. ביקשנו מהחוקרים לציין במיוחד את ההיבטים שהם צופים שיפגעו בטווח הארוך בשל משבר הקורונה (ראו פירוט להלן [בתרשים 9](#)). משמעות הפגיעה ארוכת הטווח היא שבפתיחת המלחמה הנוכחית היבטים אלו כבר היו במצב לא אידיאלי שרק צפוי להחמיר. בהתחשב בכך ולפי תשובותיהם של החוקרים הצעירים בנושא הסיוע בתקופת הקורונה, אנו ממליצים למוסדות להרחיב את מעטפת הסיוע שמקבלים החוקרים בכל ההיבטים האמורים, ובייחוד בהיבטים שנפגעו יותר ולטווח ארוך (ראו פירוט להלן [בתרשים 9](#)). יתרה מזאת, אנו ממליצים להשקיע בייחוד במתן סיוע ובמניעת פגיעה באותן הקבוצות שנפגעו יותר מיתר הקבוצות בעת המגפה – נשים, חוקרים וחוקרות ממדעי הרוח והחברה והורים לילדים קטנים.

א. באיזו מידה פגעה מגפת הקורונה בהיבטים אלה של פעילותך האקדמית?

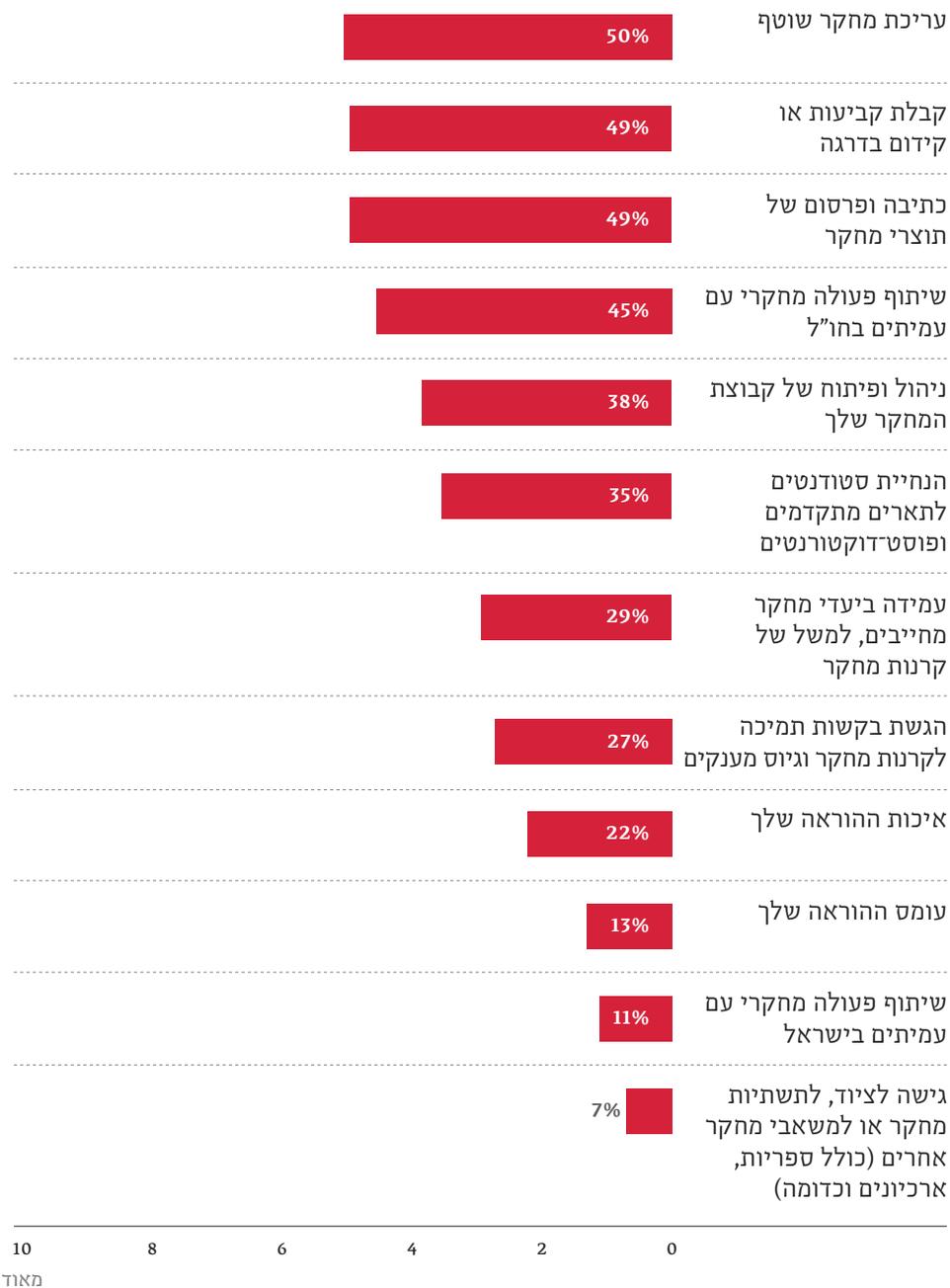
תרשים 9

(ממוצע ציונים בין 0 ל-10)

ב. צפי להיפגע בטווח הארוך (יותר משנה) בשל מגפת הקורונה

(%)

בין-לאומיות

עיקרי הפרק

כדי להבטיח את איכותה של המערכת האקדמית בישראל על החוקרים הישראלים לעמוד בסטנדרטים בין-לאומיים, לעבוד בשיתוף פעולה עם חוקרים ועם מוסדות בחו"ל, להיות מעורים במחקר ברמה הגלובלית ולהשתתף בשיח האקדמי הגלובלי. השפעתן של מתקפת השבעה באוקטובר ומלחמת "חרבות ברזל" על אפשרויות שיתופי הפעולה של האקדמיה הישראלית עם אקדמיות אחרות בעולם מעלה חשש כבד כי מידת הבין-לאומיות של האקדמיה הישראלית (הכוללת את הזדמנויות ההכשרה, הפיתוח והמחקר של החוקרים הישראלים) עשויה להיפגע בשל הדרתה של ישראל מהקהילה האקדמית הגלובלית. בכוחם של ממצאי הסקר הנוכחי להצביע על ערוצים בין-לאומיים קריטיים ובניה השפעה, שהשקעה בהם תוכל לתרום לחיזוק קשריה של הקהילה האקדמית הישראלית עם הקהילה האקדמית הגלובלית ולצמצום הפגיעה במערכת האקדמית הישראלית.

רובם המוחלט של משיבי הסקר דיווחו כי הם שהו בחו"ל במהלך לימודי הדוקטורט שלהם או במסגרת השתלמות בתר-הדוקטורט. בתום שלב ההכשרה במוסדות אקדמיים בחו"ל ובמהלך הקריירה האקדמית שוקלים חלק מן החוקרים להגיש את מועמדותם, ואף מתמיינים, למשרות אקדמיות בחו"ל. ערוץ נוסף שבו משתקפת מידת הבין-לאומיות של האקדמיה הישראלית הוא הגעתם של תלמידי מחקר איכותיים ושל חברי סגל בין-לאומיים להשתלב במוסדות אקדמיים בארץ. בשל מספרם הקטן של תלמידי המחקר ושל חברי הסגל הבין-לאומיים בארץ נראה כי יש מקום לעודד את הגעתם של חוקרים ושל תלמידי מחקר מצטיינים למוסדות בארץ. נראה כי קיים פוטנציאל לא ממומש בעיקר בכל הנוגע להגעתם של תלמידי בתר-דוקטורט בין-לאומיים ואיכותיים לישראל. לבסוף, נתוני הסקר מעידים על הסתמכותה של המערכת האקדמית הישראלית על מענקים ועל תשתיות מחקר מחו"ל. הרחבת מקורות המימון והתשתיות המקומיים תוכל אולי לפצות על היעדר גישה של חוקרים ישראלים לתשתיות מחקר בחו"ל ועל צמצום התקציב הבין-לאומי הניתן להם.

כשלב ראשון **מרבית החוקרים הצעירים דיווחו כי עברו הכשרה אקדמית בחו"ל, במסגרת הדוקטורט או הבתר-דוקטורט**, וטרם קיבלו משרה במוסדות אקדמיים בארץ. כ-86% מהמשיבים דיווחו כי יצאו להשתלמות בעלת השיבות בחו"ל. 21% מהמשיבים דיווחו כי עשו דוקטורט בחו"ל, ו-72% מהמשיבים דיווחו כי השתלמו בבת-דוקטורט בחו"ל. יציאה ללימודי דוקטורט בחו"ל נפוצה יותר בקרב חוקרים ממדעי הרוח והחברה, והשתלמות בבת-דוקטורט, ככלל ובחו"ל בפרט, נפוצה יותר בקרב חוקרים ממדעי החיים ומהמדעים המדויקים. עוד עולה מתשובות החוקרים הצעירים כי יציאה ללמידה במוסדות אקדמיים בחו"ל נפוצה בכל התחומים, אך הדבר בולט במיוחד במדעי החיים ובמדעים המדויקים, שבעניינם דיווחו פחות מעשירית המשיבים כי צברו הכשרה אקדמית אך ורק בישראל, לעומת כרבע מהמשיבים ממדעי הרוח וכחמישית מהמשיבים ממדעי החברה. **הדרישה לצבור ניסיון בחו"ל, השהייה בחו"ל והחזרה לארץ דורגו כולן בסקר הנוכחי כמקשות על המשיבים יותר מכפי שדורגו בסקר 2019 (ראו להלן [תרשים 10](#)).**

יש חוקרים שבתום שלב ההכשרה בחו"ל הם שוקלים השתלבות במשרות במוסדות אקדמיים בחו"ל. כשליש מהמשיבים דיווחו כי הגישו בעבר מועמדות למשרת חבר סגל במסלול לקביעות במוסד אקדמי בחו"ל. מרביתם (31%) עשו זאת במהלך חיפוש משרה בתום הדוקטורט או הבתר-דוקטורט. לבד מהגשת המועמדות, כ-15% מהחוקרים דיווחו כי התקבלו, או קיבלו הצעה בעבר, למשרת חבר סגל במוסד אקדמי בחו"ל. נוסף על זה, את מידת הסבירות שחברי הסגל יסכימו לקבל משרה במסלול לקביעות במוסד אקדמי בחו"ל, דירגו המשיבים 4.24 בממוצע, כשהתשובה השכיחה על השאלה הייתה 5. בהקשר זה יש לשקול שני סייגים עיקריים הנוגעים לתוצאות הסקר הנוכחי: ראשית, אוכלוסיית המדגם של משיבי הסקר כוללת אך ורק חברי סגל המשתייכים למוסדות אקדמיים בארץ. כלומר, ייתכן כי חברי סגל ישראלים בחרו להישאר בחו"ל בתום השתלמותם אך לא היו חלק ממדגם הסקר כדי לדווח על כך; שנית, הסקר הנדון הופץ ונותח במהלך המשבר הפוליטי שפקד את ישראל בעקבות הרפורמה המשפטית וטרם אירועי השבעה באוקטובר ומלחמת "חרבות ברזל", על כל המשתמע מכך. על פי [סקר נוסף](#) שערכה האקדמיה הצעירה הישראלית בנושא ההתמודדות בזירה האקדמית העולמית בעת המלחמה ולאחריה, סיכויי העזיבה את ישראל עלו עלייה מובהקת בעקבות המלחמה. מגמה דומה של עלייה בסיכויים לעזיבת הארץ זוהתה גם ב[סקר](#) שבחן באופן ממוקד את השפעותיהן של יוזמות החקיקה של הממשלה הנוכחית על האקדמיה. מכאן מסתמן כי **אירועי משבר, על סוגיהם, מובילים את חברי הסגל לשקול לחיוב את השתלבותם במוסדות אקדמיים בחו"ל.**

ערוץ נוסף שבו באה לידי ביטוי הבינלאומיות המאפיינת את העולם האקדמי הוא שהותם והדרכתם של תלמידים בינלאומיים במוסדות אקדמיים בארץ והשתלבותם של חברי סגל בין לאומיים באקדמיה הישראלית. כ-6% בלבד מן המשיבים על הסקר השיבו בשפה האנגלית, נתון שיכול להעיד על **מספרם הקטן של חברי הסגל הבינלאומי השוהים במוסדות בארץ**. כמו כן

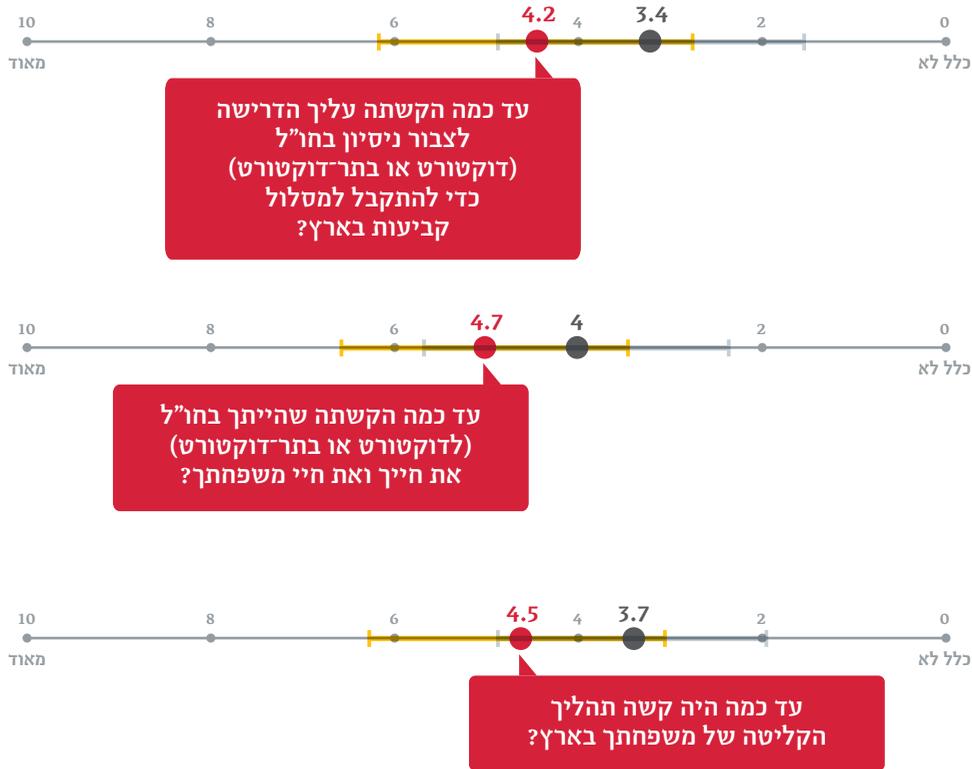
התשובה השכיחה על כל השאלות הנוגעות להנחיית תלמידי הו"ל הייתה 0. המספר הממוצע של תלמידי תואר שני בין-לאומיים המונחים בידי המשיבים היה קטן מחצי (0.29). המספר הממוצע של תלמידי דוקטורט בין-לאומיים המונחים בידי המשיבים הוא 0.58, והמספר הממוצע של תלמידי בתר-דוקטורט בין-לאומיים המונחים בידי המשיבים הוא 0.63. המספר הממוצע של תלמידי תואר שני ושל דוקטורנטים זרים המונחים בידי חברי הסגל גדל מאז סקר הצעירים הקודם (0.25 ו-0.38, בהתאמה), אולם המספר הממוצע של בתר-דוקטורנטים זרים המונחים בידי המשיבים קטן במידה ניכרת מזה שבסקר הקודם, מ-1.03 ל-0.63. מסקנתנו היא כי יש מקום לפעול לשם הגעתם של חברי סגל איכותיים ושל תלמידי מחקר מחוץ למדינת ישראל, ובייחוד בתר-דוקטורנטים.

עוד עולה מתוצאות הסקר כי המערכת האקדמית הישראלית נתמכת במידה רבה על ידי זו הגלובלית, וכי צמצום בהיקף התמיכה עלול להשפיע על התקדמותו של המחקר הישראלי. גישה לתשתיות או לציוד בחו"ל וזמינותם לחוקרים דורגו בממוצע כמשביעות רצון יותר מאלה שבמוסדות אחרים בישראל (6.08 לעומת 5.41, בהתאמה). אם לא תהיה גישה לתשתיות בחו"ל, ייתכן שיגדל העומס על התשתית המחקרית המקומית, שכבר בשלב זה אינה מספקת במקרים רבים את צורכי החוקרים. עוד עולה כי הנושא החשוב ביותר לדעת המשיבים, שבו יש להתמקד כדי לקדם את החוקרים הצעירים באוניברסיטאות בארץ, הוא "מחקר, כספי מחקר ומענקים". צמצום אפשרויות המימון של החוקרים שמקורן בגורמים בין-לאומיים או אפליה בשיפוט כלפי חוקרים ישראלים עשויים גם הם לעכב ולהגביל את המחקר הנעשה בידי החוקרים הישראלים בארץ ובחו"ל.

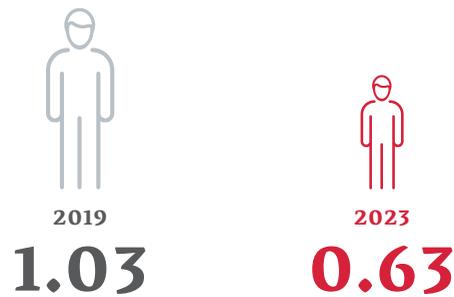
לאור כל האמור בפרק זה אנו ממליצים להקצות משאבים ולייצר מנגנונים מגוונים וגמישים לשם הגעתם של חברי סגל איכותיים ושל תלמידי מחקר מחוץ למדינת ישראל, לתמוך במחקר בין-לאומי ולטפח קשרים בין-לאומיים במוסדות. כדי למקסם את מספר המועמדים האיכותיים אנחנו ממליצים למוסדות לשפר את מנגנוני המיון, כמו לדוגמה לאפשר הגשת מועמדות למשרות במהלך כל השנה ולא רק במועדים ייעודיים ולשמור על תקשורת שוטפת ושקופה עם המועמדים. כמו כן אנו ממליצים לבחון את שיעורי ההיענות לבקשות למכתבי המלצה לתיקים נבחרים בשל הציפייה לירידה כללית בשיעור ההיענות לתיקים של חוקרים ישראלים.

תרשים 10

א. דוקטורט ובת-דוקטורט בחו"ל (ממוצע ציונים בין 0 ל-10)

ב. כמה בת-דוקטורנטים בין-לאומיים בהנחייתך?

2019 ■ 2023 ■

נספחים

נספח ו

השאלון המלא ותוצאותיו

מס' משיבים	סטיית תקן	שכיח	חציון	ממוצע	שאלות שלהן תשובה מספרית
715	1.38	1	2	2.43	כמה שנים נמשכה השתלמות הברנדזוקטורט הראשונה שלך?
283	1.38	1	2	2.13	כמה שנים נמשכה השתלמות הברנדזוקטורט השניה שלך?
63	0.82	1	1	1.55	כמה שנים נמשכה השתלמות הברנדזוקטורט השלישית שלך?
785	3.49	0	4	4.24	עד כמה הקשתה עליך הדרישה לצבור ניסיון בחו"ל (דוקטורט או בתרדוקטורט) על מנת להתקבל למסלול קביעות בארץ?
669	3.26	0	5	4.69	עד כמה הקשתה שהייתך בחו"ל (לדוקטורט או לברנדזוקטורט) את חייך ואת היי משפחתך?
659	3.3	0	5	4.46	עד כמה היה קשה תהליך הקליטה של משפחתך בארץ?
690	4.34	6	5	6.14	כמה חודשים עברו מרגע הגשת המועמדות לאוניברסיטה שלך ועד קבלת הודעת הקבלה?
736	3.11	5	5	4.82	לו קיבלת היום הצעה למשרת תבר סגל במסלול לקביעות במוסד אקדמי בחו"ל, באיזו מידה להערכתך היית מקבלת אותה?
482	3.34	10	5	5.38	אם יש או היה לך מנטור/ית רשמי/ת מטעם האוניברסיטה, באיזו מידה הועיל לך הקשר עם המנטור/ית?
744	3.06	10	7	6.11	עד כמה תמכו בך חוקרים וחוקרות ותיקים במחלקה ובפקולטה מבחינה מקצועית?
746	3	8	7	6.27	עד כמה תמכו בך חוקרים וחוקרות צעירים אחרים?
746	2.90	0	3	3.49	עד כמה קיבלת הנחיה והכנה לתפקידים ניהוליים שהם חלק מתפקידך כחבר/ת סגל וכחוקר/ת?
236	1.5	5	4.5	4.38	כמה שנים לאחר קליטתך במוסד נפתח ההליך לקבלת קביעות?
239	1.88	5	5	5	כמה שנים לאחר קליטתך במוסד הסתיים ההליך לקבלת קביעות?
300	2.89	10	9	7.57	אם עברת הליך קידום או קביעות, האם הליך קבלת הקביעות או הקידום היה ענייני ועל בסיס מקצועי בלבד?
294	3.39	0	5	5.24	אם עברת, האם ההליך היה מהיר ויעיל?
300	3.35	0	4	4.31	אם עברת, האם ההליך התאפיין בשקיפות?
303	3.11	7	5	5.16	אם עברת, האם הדרישות והקריטריונים בהליך היו ברורים?
343	2.5	8	7	6.76	אם לא עברת וגם לא עלית בדורגה, האם הליך קבלת הקביעות או הקידום היה ענייני ועל בסיס מקצועי בלבד?
307	2.74	5	4	4.25	אם לא עברת וגם לא עלית בדורגה, האם ההליך היה מהיר ויעיל?
320	2.83	0	4	3.9	אם לא עברת וגם לא עלית בדורגה, האם ההליך התאפיין בשקיפות?
353	2.77	5	5	4.58	אם לא עברת וגם לא עלית בדורגה, האם הדרישות והקריטריונים בהליך היו ברורים?

מס' משיבים	ממוצע	הציון	שכיח	סטיית תקן	מה טיב השאלה
667					מה טיב שעות הלימוד הפרונטליות שלך בשנת הלימודים הנוכחית? (אם לא לימדת השנה, מה היה טיב שעות הלימוד הפרונטליות בשנה שעברה?)
703	7.46	8	10	2.49	עד כמה משפיעה מכסת ההוראה על יכולתך לחקור?
678	5.86	7	10	3.48	עד כמה קיבלת הקלות במכסת ההוראה בשנה הראשונה להגעתך?
645	2.84	2	2	2.36	כמה תלמידי תואר שני ישראלים את/ה מנחה כיום?
256	0.29	0	0	0.65	כמה תלמידי תואר שני בין-לאומיים את/ה מנחה כיום?
590	1.94	2	1	1.80	כמה תלמידי דוקטורט ישראלים את/ה מנחה כיום?
293	0.58	0	0	0.92	כמה תלמידי דוקטורט בין-לאומיים את/ה מנחה כיום?
459	0.40	0	0	0.70	כמה בתר-דוקטורנטים ישראלים את/ה מנחה כיום?
334	0.63	0	0	0.90	כמה בתר-דוקטורנטיים בין-לאומיים את/ה מנחה כיום?
695	5.56	6	10	3.21	האם יש בהנחייתך מספיק סטודנטים כדי לבצע את המחקר שלך?
685	6.68	7	8	2.5	מהי הרמה האקדמית והמחקרית של הסטודנטים בחוג שלך ביחס לדיסציפלינה שלך באוניברסיטאות אחרות בארץ?
692	4.62	5	0	3.18	באיזו מידה קיבלת עזרה מהמערכת האדמיניסטרטיבית במחלקה שלך בנושאים הקשורים להוראה והנחיה של סטודנטים?
693	5.57	6	7	2.7	עד כמה כמות העבודה הלא-מדעית (כהונה בוועדות וכדומה) משפיעה על יכולתך לחקור?
690	4.67	5	0	3.17	עד כמה מקשה עליך המערכת האדמיניסטרטיבית העל-פקולטתית (לדוגמה, רשות המחקר) על עבודתך ועל קידום מחקר?
690	4.20	4	0	2.97	האם האוניברסיטה מקדמת ומעודדת שיתוף פעולה בין חוקרים צעירים מפקולטות שונות ומתחומי מחקר שונים?
689	7.42	8	8	1.99	עד כמה גבוהה לדעתך רמת סביבת המחקר שלך (החוקרים האחרים במחלקה או בפקולטה)?
598	6.46	7	10	3.09	אם קיבלת כספי קליטה למחקר, האם כספי קליטה אלו מספקים?
562	5.54	6	7	3.07	אם כספי הקליטה לא היו מספקים, עד כמה נפגעה מכך יכולתך לקדם את עבודתך המחקרית?
395	6.02	6	8	2.71	אם קיבלת מימון מהאוניברסיטה למלגות לתלמידי מחקר או לפוסט-דוקטורנטים, עד כמה מספק היה מימון זה כדי לקדם את עבודתך המחקרית?
274	4.99	6	0	3.65	אם המימון לא היה מספק, עד כמה נפגעה כתוצאה מכך יכולתך לקדם את עבודתך המחקרית?
684	4.28	5	0	3.37	האם קיבלת תקציבי מחקר פנימיים של האוניברסיטה למימון הוצאות מחקר?
665	6.21	7	8	2.76	עד כמה קיבלת הנחיה ועזרה בפנייה לקרנות מחקר ובהגשת בקשות למענקים?
691	1.67	0	0	2.75	האם היו נסיעות מקצועיות חשובות אשר נמנעת מהן בשל היעדר תקציב?
686	6.76	7	10	2.86	האם הצלחת לקבל מספיק מימון למחקר?
667	7.42	8	10	2.69	אם הועמד לרשותך משרד, עד כמה תאם המשרד שקיבלת את צרכיך?
673	4.5	5	0	3.55	באיזו מידה השפיעו זמינותן (או היעדר זמינותן) של תשתיות מחקר (אישיות, מוסדות, לאומיות או בין-לאומיות) וכן הנגישות למקורות מידע על בחירת תחומי וכיווני המחקר שלך?
325	6.66	7	8	2.73	עד כמה תאמו המעבדה או השטח שקיבלת את צרכיך?

מס' משיבים	סטיית תקן	שכיח	חציון	ממוצע	
373	3.38	10	6	5.65	עד כמה נפגעה עבודת המחקר שלך בעקבות הזמן שנדרש להקמת מעבדתך או למסירת השטח לקבוצת המחקר?
224	2.43	10	8	7.58	באיזו מידה הספרייה או מאגרי המידע במוסד שלך מספקים את צרכיך?
223	2.60	10	8	7.32	באיזו מידה את/ה מרוצה מגישות מקורות המידע החיצוניים (ארכיונים וכדומה) ומזמינותם עבורך?
234	2.97	6	6	5.31	באיזו מידה את/ה מרוצה מגישות תשתיות החישוב או אחסון המידע הדיגיטלי ומזמינותם עבורך?
215	2.74	7	6	5.49	באיזו מידה התשתיות או הציוד המחלקתי/מוסדי מספקים את צרכיך?
215	2.83	7	6	5.52	באיזו מידה את/ה מרוצה מגישות התשתיות או ציוד המחלקתי/מוסדי ומזמינותם עבורך?
66	2.25	5	5	5.41	באיזו מידה את/ה מרוצה מגישות התשתיות או הציוד שנמצאים במוסדות אחרים בישראל ומזמינותם עבורך?
39	2.79	5	6	6.08	באיזו מידה את/ה מרוצה מהגישות לתשתיות או לציוד בחו"ל ומזמינותם עבורך?
670	2.97	5	5	4.41	עד כמה האוניברסיטה מספקת שירותים תומכי מחקר המסייעים לקידום מחקרן (גרפיקה, צילום, בתי מלאכה, שירותי מחקר)?
673	3.21	5	5	5	עד כמה תמכה בך האוניברסיטה ברכישת ציוד וחומרים?
664	3.29	10	7	6.5	באיזו מידה פגעה מגפת הקורונה בהיבטים אלה של פעילותך האקדמית? עריכת מחקר שוטף
659	3.72	0	3	3.92	גישה לציוד, לתשתיות מחקר או למשאבי מחקר אחרים (כולל ספרייה, ארכיונים וכדומה)
655	3.35	10	6	5.51	הנחיית סטודנטים לתארים מתקדמים ופוסט-דוקטורנטים
654	3.34	10	7	5.97	ניהול ופיתוח של קבוצת המחקר שלך
656	3.41	10	7	5.73	שיתוף פעולה מחקרי עם עמיתים בחו"ל
654	3.32	0	5	4.4	שיתוף פעולה מחקרי עם עמיתים בישראל
653	3.65	10	6	5.31	כתיבה ופרסום של תוצרי מחקר
655	3.59	0	5	4.54	הגשת בקשות תמיכה לקרנות מחקר וגיוס מענקים
654	3.59	0	6	5.13	עמידה ביעדי מחקר מחייבים, למשל של קרנות מחקר
652	3.77	0	5	4.91	קבלת קביעות או קידום בדרגה
653	3.63	0	5	4.95	עומס ההוראה שלך
654	3.36	0	6	5.61	איכות ההוראה שלך
626	3.05	0	2	2.93	באיזו מידה סייע לך המוסד להתמודד עם הקשיים שהתעוררו בעקבות מגפת הקורונה בהיבטים אלה של פעילותך האקדמית? תמיכה במחקר שוטף
620	3.47	0	3	3.73	גישה לציוד, לתשתיות מחקר או למשאבי מחקר אחרים (כולל ספרייה, ארכיונים וכדומה)
621	3.05	0	2	2.71	תמיכה בסטודנטים לתארים מתקדמים ופוסט-דוקטורנטים
619	3.31	0	3	3.86	תמיכה בבעיות מנהליות
618	3.34	0	3	3.77	תמיכה בהגשת בקשות ובניהול של מענקי מחקר
620	3.34	0	3	3.48	קבלת קביעות או קידום בדרגה
622	3.15	0	2	2.91	עומס ההוראה שלך
623	3.16	10	6	5.82	תמיכה במעבר להוראה מרוחק
632	1.27	2	2	2.32	מספר ילדים

מס' משיבים	התפלגות התשובות	שאלות ברירה
814	80% - ישראל 15% - ארצות הברית 5% - אחר	היכן עשית את הדוקטורט?
809	53% - 1 28% - 2 11% - 0 - לא עשיתי בתרדוקטורט 9% - 3 או יותר	כמה השתלמיות בתרדוקטורט ביצעת?
718	50% - ארצות הברית 28% - ישראל 22% - אחר	היכן נערכה השתלמות הבתרדוקטורט הראשונה שלך?
280	40% - ארצות הברית 39% - ישראל 21% - אחר	היכן נערכה השתלמות הבתרדוקטורט השנייה שלך?
63	57% - ארצות הברית 29% - ישראל 14% - אחר	היכן נערכה השתלמות הבתרדוקטורט השלישית שלך?
807	84% - לא, זו הפעם הראשונה שאני משמש/ת חבר/ת סגל במוסד אקדמי 11% - כן, באוניברסיטה או במכללה אחרת בישראל 5% - כן, באוניברסיטה או במכללת אחרת בחו"ל	האם לפני תחילת עבודתך הנוכחית באוניברסיטה היית חבר/ת סגל במוסד אקדמי אחר בישראל או בחו"ל?
745	70% - כן 30% - לא	האם התקבלת לאוניברסיטה שרצית בעדיפות הראשונה?
759	66% - לא 31% - כן, במהלך חיפושי משרה בתום הדוקטורט או הבתרדוקטורט 2% - כן, בעת שהייתי במשרה תקנית במוסד אקדמי אחר (בארץ או בחו"ל)	האם בעבר הגשת מועמדות למשרת חבר סגל במסלול לקביעות במוסד אקדמי בחו"ל?
755	85% - לא 15% - כן	האם בעבר התקבלת או קיבלת הצעה למשרת חבר סגל במסלול לקביעות במוסד אקדמי בחו"ל?
759	64% - כן 36% - לא	האם יש או היה לך מנטור/ית רשמי/ת מטעם האוניברסיטה?
734	66% - לא 34% - כן	האם יש לך קביעות במוסד?
168	74% - כן 26% - לא	האם הקביעות והקידום בדרגה התקבלו ביחד? [רק עבור מי שיש אינדיקציה שעלו בדרגה]
299	79% - לא לקחתי חופשת לידה 13% - ענו תשובה מספרית. התשובה הממוצעת בקרבן היא 2.7 8% - לקחתי חופשת לידה, אך לא הזדקקתי להארכת זמן	אם לקחת חופשת לידה, האם קיבלת הארכת זמן בהליך הקידום עקב כך? [רק עבור מי שיש אינדיקציה שקודמו או קיבלו קביעות]
724	90% - כן 6% - כן, אך לא בשנת הלימודים הנוכחית 3.5% - לא, אך אני מלמד/ת בכל זאת 1% - לא	האם מוטלות עליך חובות הוראה?
694	86.5% - כן 13.5% - לא	האם קיבלת כספי קליטה למחקר?
694	57.5% - כן 42.5% - לא	האם קיבלת מימון מהאוניברסיטה למלגות לתלמידי מחקר או לבתרדוקטורנטים?
696	96% - כן 4% - לא	מתחילת העסקתך האם הגשת בקשות למענקי מחקר?

מס' משיבים	התפלגות התשובות	
631	<p>78% - חברי סגל אחרים 72% - רשות המחקר 40% - עמיתים מאוניברסיטאות אחרות 33% - מנטור/ית 16% - ראש/ת החוג 8% - חברת ייעוץ פרטית 7.5% - דיקן/ית 5% - גורם אחר</p>	<p>מאיזה גורמים קיבלת הנחיה ועזרה [בפנייה לקרנות מחקר ובהגשת בקשות למענקים? (בחרו את כל הרלוונטיים)</p>
693	<p>62% - כן 35% - לא 3% - טרם קיבלתי משרד</p>	<p>האם המשרד שהועמד לרשותך היה מוכן בזמן?</p>
677	<p>46% - שטח לקבוצת מחקר 45% - מעבדת מחקר אישית 35% - תשתיות הישוביות ו/או אחסון מידע דיגיטלי 34% - גישה למקורות מידע (מאגרי מידע, ארכיונים וכדומה) 32% - תשתית או ציוד מחלקתי/מוסדי 20% - לא נדרשתי לתשתית או לציוד מחקר מיוחדים 10% - תשתיות או ציוד במוסדות אחרים בישראל 6% - תשתיות או ציוד בחו"ל</p>	<p>האם במסגרת מחקרך נדרשת לתשתית מחקר או לציוד מיוחד? (סמנו את הפריטים הרלוונטיים)</p>
381	<p>47.5% - לא 38% - כן, לשימוש חלקי 14% - טרם קיבלתי את השטח 0% - כן</p>	<p>האם השטח שהועמד לרשותך היה מוכן בזמן? [עבור מי השיבו "מעבדת מחקר אישית" או "שטח לקבוצת מחקר" בשאלה "האם במסגרת מחקרך נדרשת לתשתית מחקר או לציוד מיוחד?"]</p>
452	<p>50% - עריכת מחקר שוטף 49% - קבלת קביעות או קידום בדרגה 49% - כתיבה ופרסום של תוצרי מחקר 45% - שיתוף פעולה מחקרי עם עמיתים בחו"ל 38% - ניהול ופיתוח של קבוצת המחקר שלך 35% - הנחיית סטודנטים לתארים מתקדמים ובתרגול דוקטורנטים 29% - עמידה ביעדי מחקר מחייבים, למשל של קרנות מחקר 27% - הגשת בקשות תמיכה לקרנות מחקר וגיוס מענקים 22% - איכות ההוראה שלך 13% - עומס ההוראה שלך 11% - שיתוף פעולה מחקרי עם עמיתים בישראל 7% - גישה לציוד, לתשתיות מחקר או למשאבי מחקר אחרים (כולל ספריות, ארכיונים וכדומה)</p>	<p>איזה מההיבטים בפעילותך האקדמית צפויים לדעתך להיפגע בשווה הארוך (מעל שנה) בשל מגפת הקורונה? (סמנו את כל הסעיפים הרלוונטיים)</p>
630	<p>63% - לא הושפע 18% - הושפע לטובה 11% - לא רלוונטי 9% - הושפע לרעה</p>	<p>האם לתחושתך היחס אליך במוסד הושפע ממגדריך?</p>
631	<p>73% - לא הושפע 14% - לא רלוונטי 8% - הושפע לרעה 5% - הושפע לטובה</p>	<p>האם לתחושתך היחס אליך במוסד הושפע משייכותך הדתית?</p>

מס' משיבים	התפלגות התשובות	
628	72% - לא הושפע 14% - לא רלוונטי 12% - הושפע לרעה 3% - הושפע לטובה	האם לתחושתך היחס אליך במוסד הושפע משייכותך הלאומית?
628	72% - לא הושפע 14% - לא רלוונטי 8% - הושפע לרעה 6% - הושפע לטובה	האם לתחושתך היחס אליך במוסד הושפע מעדתך או מוצאך?
630	76% - לא הושפע 18% - לא רלוונטי 4% - הושפע לרעה 1% - הושפע לטובה	האם לתחושתך היחס אליך במוסד הושפע מנטייתך המינית?
630	74% - לא הושפע 12% - הושפע לרעה 8% - הושפע לטובה 6% - הושפע לרעה	האם לתחושתך היחס אליך במוסד הושפע מגילך?
626	73% - לא הושפע 15% - לא רלוונטי 7% - הושפע לטובה 5% - הושפע לרעה	האם לתחושתך היחס אליך במוסד הושפע מעמדתך הפוליטית?
626	62% - לא הושפע 36% - לא רלוונטי 1% - הושפע לרעה 1% - הושפע לטובה	האם לתחושתך היחס אליך במוסד הושפע ממוגבלות?
625	62% - לא הושפע 35% - לא רלוונטי 3% - הושפע לטובה 0% - הושפע לרעה	האם לתחושתך היחס אליך במוסד הושפע ממאפיין זהות אחר?
664	95% - לא 5% - כן	האם חווית הטרדה מינית באוניברסיטה מאז הצטרפותך לסגל המוסד?
33	55% - לא 45% - כן	אם הוטרדת, האם יכולת לנקוט פעולה כלשהי בתגובה?
30	73% - גורמים מהאוניברסיטה לא היו מודעים להטרדה 20% - לא 7% - כן	האם את/ה מאמין/ה כי האוניברסיטה נקטה את כל הצעדים הנדרשים בתגובה להטרדה? [רק עבור משיבים שענו כי חוו הטרדה מינית באוניברסיטה]
643	72% - מחקר, כספי מחקר ומענקים 61% - הליכי הקביעות והקידום 43% - הליכי הקליטה במוסד 36% - הוראת סטודנטים והנחייתם 35% - תשתיות מחקר 26% - הליכי הקבלה למשרה 7% - השפעות מגפת הקורונה 5% - אפליה והטרדה מינית	לסיכום, מהם לדעתך שלושת הנושאים החשובים שבהם יש להתמקד כדי לקדם את החוקרים והחוקרות הצעירים באוניברסיטאות בישראל? [בחירה של 3 אפשרויות לכל היותר]

שאלות פתוחות	מס' משיבים	אורך תשובה ממוצעת (מילים)
האם יש לך דבר מה להוסיף בנוגע להליך הקבלה למוסד?	198	25
האם יש לך דבר מה להוסיף בנוגע להליך הקליטה במוסד?	164	28.78
מה היית משנה בהליך (קבלת הקביעות והקידום)?	365	21.27
האם יש לך דבר מה להוסיף בנוגע להליך קבלת הקביעות או הקידום שלך במוסד?	186	27.52
האם יש לך דבר מה להוסיף בנוגע להוראת סטודנטים ולהנחייתם?	154	26.77
האם יש לך דבר מה להוסיף בנוגע לתמיכה ולמימון מחקר?	167	31.69
האם יש לך דבר מה להוסיף בנוגע לתשתיות מחקר?	90	21.6
אם הוטרדת מינית ויכולת לנקוט בפעולה כלשהי בתגובה אנא תאר/י מה הייתה הפעולה שנקטת	10	9.8
אם לא, מדוע לא יכולת להגיב להטרדה?	16	16.19
אנא תאר/י את הפעולות שנקטה האוניברסיטה?	8	12.75
אילו פעולות ממשדיות היו צריכות להתבצע לדעתך?	10	12.9
האם יש לך דבר מה להוסיף בנוגע לאפליה ולהטרדה מינית?	79	29.43
האם יש לך דבר מה נוסף להוסיף על סקר זה? בפרט נשמח לדעת אם יש לדעתך בעיות או נושאים אחרים הרלוונטיים לקידום חוקרים וחוקרות צעירים בישראל, נושאים שלא הוזכרו בסקר. כמו כן, נשמח לשמוע הצעות ורעיונות לקידום הנושאים שהועלו בשאלון.	149	42.30

נספח 2

מבחנים סטטיסטיים עבור תתי-מדגמים נבחנים

השאלות שנבחרו לבחינה סטטיסטית מעמיקה היו שאלות שהסתמנו כחשובות במיוחד להבנת חווייתם האקדמית של המשיבים וכאלו שסביר שיימצאו בהן פערים ניכרים בין קבוצות רלוונטיות בקרב המשיבים (לפי נתונים מסקרים קודמים, נתוני הסקר הנוכחי והיכרות עם המגמות המאפיינות את המערכת האקדמית בישראל). בשל אי-עמידה בתנאי המודלים, לא כל השאלות שנבחרו מוצגות בנספח זה, שהרי לא יכולנו לבצע בחינה סטטיסטית אמינה שלהן.

מקרא קצר לפירוש התוצאות: המספר הראשון בכל תא תוצאה מייצג את מקדם המתאם, והמספר שלידו את שגיאת התקן. בתאי התוצאה שבהם מופיע הסימן - (מינוס) בתחילת המספר משמע שהמספר מייצג תוצאה של הקבוצה הנבדקת הנמוכה מזו של קבוצת הייחוס. בתאי תוצאות שבהם מופיע הסימן + (או כמה כאלו) ניכר הבדל מובהק בין מוסד אקדמי אחד לפחות לבין אחרים. הפירוט אינו מובא בסקר זה, אך נמסרהו למוסדות הרלוונטים.

בטבלאות 1-5 רמות מובהקות סומנו כך:

* משמעו פחות מ-0.05

** משמעו פחות מ-0.01

*** משמעו פחות מ-0.001

~ משמעו גבולי 0.05-0.06

טבלה 1. הליך הקליטה

משתנה	עד כמה היה קשה תהליך הקליטה של משפחתך בארץ?
מגדר (אישה)	-
מגדר (גבר)	
מגדר (אחר)	
תחום (מדעי החיים ומדעים מדויקים)	-
תחום (מדעי הרוח והחברה)	$-0.31 \pm 0.77^*$
דור ראשון (כן)	-
דור ראשון (לא)	
ילדים קטנים (כן)	-
ילדים קטנים (לא)	
מוסד אקדמי	

טבלה 2. הליך הקביעות

משתנה	האם הליך הקביעות או הקידום היה ענייני ועל בסיס מקצועי בלבד? (למשיבים שדיווחו כי אין להם קביעות ולא קיבלו קידום בדרגה)	האם לדעתך הדרישות והקריטריונים בהליך (קביעות וקידום) ברורים? (למשיבים שדיווחו כי אין להם קביעות ולא קיבלו קידום בדרגה)
מגדר (אישה)	-	-
מגדר (גבר)	$0.95 \pm 0.29^{**}$	$0.89 \pm 0.34^*$
מגדר (אחר)		
תחום (מדעי החיים ומדעים מדויקים)	-	-
תחום (מדעי הרוח והחברה)	-	
דור ראשון (כן)	-	-
דור ראשון (לא)	-	
ילדים קטנים (כן)	-	-
ילדים קטנים (לא)	$-0.29 \pm 0.66^*$	
מוסד אקדמי		

טבלה 3. הוראה והנחיה

משתנה	עד כמה משפיעה מנסת ההוראה על יכולתך לחקור?	עד כמה קיבלת הקלות במנסת ההוראה בשנה הראשונה להגעתך?	כמה תלמידי תואר שני ישראלים / אתה מנחה כעת?	כמה תלמידי דוקטורט ישראלים / אתה מנחה כעת?	באיזו מידה קיבלת עזרה מהמערכת האדמיניסטרטיבית במחלקה שלך בנושאים הקשורים להוראה ולהנחיה של סטודנטים?
מגדר (אישה)	-	-	-	-	-
מגדר (גבר)	$0.59 \pm 0.21^{**}$	$0.81 \pm 0.21^{***}$	-	-	0.66 ± 0.29
מגדר (אחר)	-	-	-	-	-
תחום (מדעי החיים ומדעים מדויקים)	-	-	-	-	-
תחום (מדעי הרוח והחברה)	$0.67 \pm 0.22^{**}$	$1.87 \pm 0.30^{***}$	-	-	-
דור ראשון (כן)	-	-	NO	NO	-
דור ראשון (לא)	-	-	NO	NO	-
ילדים קטנים (כן)	-	-	NO	NO	-
ילדים קטנים (לא)	0.43 ± 0.19	$0.65 \pm 0.28^*$	NO	NO	-
מוסד אקדמי	+	++	+++	++++	+++++

טבלה 4. כספי מחקר ותשתיות מחקר

משתנה	עד כמה כמות העבודה הלא-מדעית (כהונה בוועדות וכדומה) משפיעה על יכולתך לחקור?	עד כמה נפגעה מכך יכולתך לקדם את עבודתך המחקרית? (למשיבים שלא קיבלו מימון מהאוניברסיטה למלגות לתלמידי מחקר או לבתרי דוקטורנטים)	באיזו מידה השפיעו זמינותן (או היעדר זמינותן) של תשתיות מחקר (אישיות, מוסדיות, לאומיות או ביך-לאומיות) וכן הנגישות למקורות מידע על בחירת תחומי המחקר שלך ועל כיווניו?
מגדר (אישה)	-	-	-
מגדר (גבר)	$0.62 \pm 0.24^*$	-	$1.13 \pm 0.035^{**}$
מגדר (אחר)	-	-	-
תחום (מדעי החיים ומדעים מדויקים)	-	-	-
תחום (מדעי הרוח והחברה)	-	$0.79 \pm 0.42^{-}$	$0.88 \pm 0.34^*$
דור ראשון (כן)	-	-	NO
דור ראשון (לא)	-	-	NO
ילדים קטנים (כן)	-	-	NO
ילדים קטנים (לא)	-	-	NO
מוסד אקדמי	+	++	+++

טבלה 5. השפעה של הקורונה

באיזו מידה פגעה מגפת הקורונה בהיבטים אלה של פעילותך האקדמית?

משתנה	עריכת מחקר שוטף	גישה לציוד, לתשתיות או למשאבי מחקר אחרים (כולל ספריות, ארכיונים וכדומה)	הנחיית סטודנטים לתארים מתקדמים ובתור דוקטורנטים	כתיבה ופרסום של תוצרי מחקר	הגשת בקשות תמיכה לקרנות מחקר וגיוס מענקים	עמידה ביעדי מחקר מחייבים, למשל של קרנות מחקר	קבלת קביעות או קידום בדרגה	עומסי ההוראה שלך
מגדר (אישה)	-	-	-	-	-	-	-	-
מגדר (גבר)	**0.76±0.28	*0.84±0.37	-	***1.65±0.32	***1.29±0.34	***1.19±0.36	**1.15±0.39	**0.97±0.36
מגדר (אחר)	***1.75±0.46	**2.78±1.04	*4.23±1.91	-	-	-	-	***3.19±1.08
תחום (מדעי החיים ומדעים מדויקים)	-	-	-	-	-	-	-	-
תחום (מדעי הרוח והחברה)	*0.72±0.29	*0.83±0.37	-	***1.14±0.34	**1.06±0.34	*0.78±0.38	*0.96±0.39	*0.93±0.37
דור ראשון (כן)	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO
דור ראשון (לא)	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO
ילדים קטנים (כן)	-	NO	NO	-	-	-	-	NO
ילדים קטנים (לא)	***1.14±0.26	NO	NO	**1.02±0.31	-	-	-	NO
מוסד אקדמי	+	-	++	+++	-	++++	-	+++++

טבלה 6. משתנה "היו בדרגת מרצה"

משתנה	Coefficient±SE	p-Value
תחום (מדעים מדויקים והנדסה)	-	-
תחום (מדעי הרוח)	2.34±0.38	<0.001
תחום (מדעים החיים ורפואה)	0.44±0.42	0.291
תחום (מדעי החברה)	3.32±0.37	<0.001
מגדר (נשים)	-	-
מגדר (גברים)	-0.95±0.25	<0.001
מגדר (אחר)	0.99±1.36	0.465

נספח 3

נתונים דמוגרפיים

מס' משיבים	התפלגות התשובות	
651	58% - גברים 41% - נשים 1% - אחר	מגדר
645	81% - ישראל 9% - אחר 4% - מדינות ברית המועצות לשעבר 3% - ארה"ב 2% - קנדה 1% - הממלכה המאוחדת	ארץ לידה
652	95% - יהודי 3% - אחר 2% - ערבי	לאום
599	61% - אשכנזי 19% - מעורב 12% - מזרחי 4% - יוצאי ברית המועצות לשעבר 2% - אחר 1% - אף לא אחד מהנ"ל 0% - אתיופי	מוצא או עדה
606	79% - חילוני 11% - דתי 8% - מסורתי 1% - אחר 0% - חרדי	מידת הדתיות (למי שהשיב יהודי בשאלה הקודמת)

מס' משיבים	התפלגות התשובות	
661	<ul style="list-style-type: none"> 29% - ללא השכלה אקדמית 25% - תואר שני 24% - תואר ראשון 23% - תואר שלישי 	ההשכלה האקדמית הגבוהה ביותר של ההורים שלך - הורה ראשון
657	<ul style="list-style-type: none"> 30% - ללא השכלה אקדמית 30% - תואר שני 28% - תואר ראשון 12% - תואר שלישי 	ההשכלה האקדמית הגבוהה ביותר של ההורים שלך - הורה שני
660	<ul style="list-style-type: none"> 78% - נשוי/נשואה 10% - בקשר זוגי 6% - רווק/רווקה 4% - גרוש/גרושה 1% - אחר 0.5% - פרוד/פרודה 	מצב משפחתי
1,010	<ul style="list-style-type: none"> 40% - 6-12 23% - 2-5 21% - 13-18 9% - +18 7% - 0-1 	גיל הילדים
971	<ul style="list-style-type: none"> 94% - עברית 6% - אנגלית 	שפת מילוי השאלון
852	<ul style="list-style-type: none"> 22% - האוניברסיטה העברית בירושלים 19% - אוניברסיטת תל אביב 15% - אוניברסיטת בראילן 12% - הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל 10% - אוניברסיטת בן-גוריון בנגב 9% - אוניברסיטת חיפה 7% - אוניברסיטת אריאל בשומרון 5% - מכון ויצמן למדע 2% - אוניברסיטת רייכמן 2% - האוניברסיטה הפתוחה 	אוניברסיטה
813	<ul style="list-style-type: none"> 39% - מדעים מדויקים והנדסה 27% - מדעי החברה 19% - מדעי החיים והרפואה 16% - מדעי הרוח 	פקולטה

האקדמיה הצעירה הישראלית
الأكاديمية الشابّة الإسرائيليّة
THE ISRAEL YOUNG ACADEMY

דוא"ל: IsraelYoungAcademy@academy.ac.il

www.young.academy.ac.il

